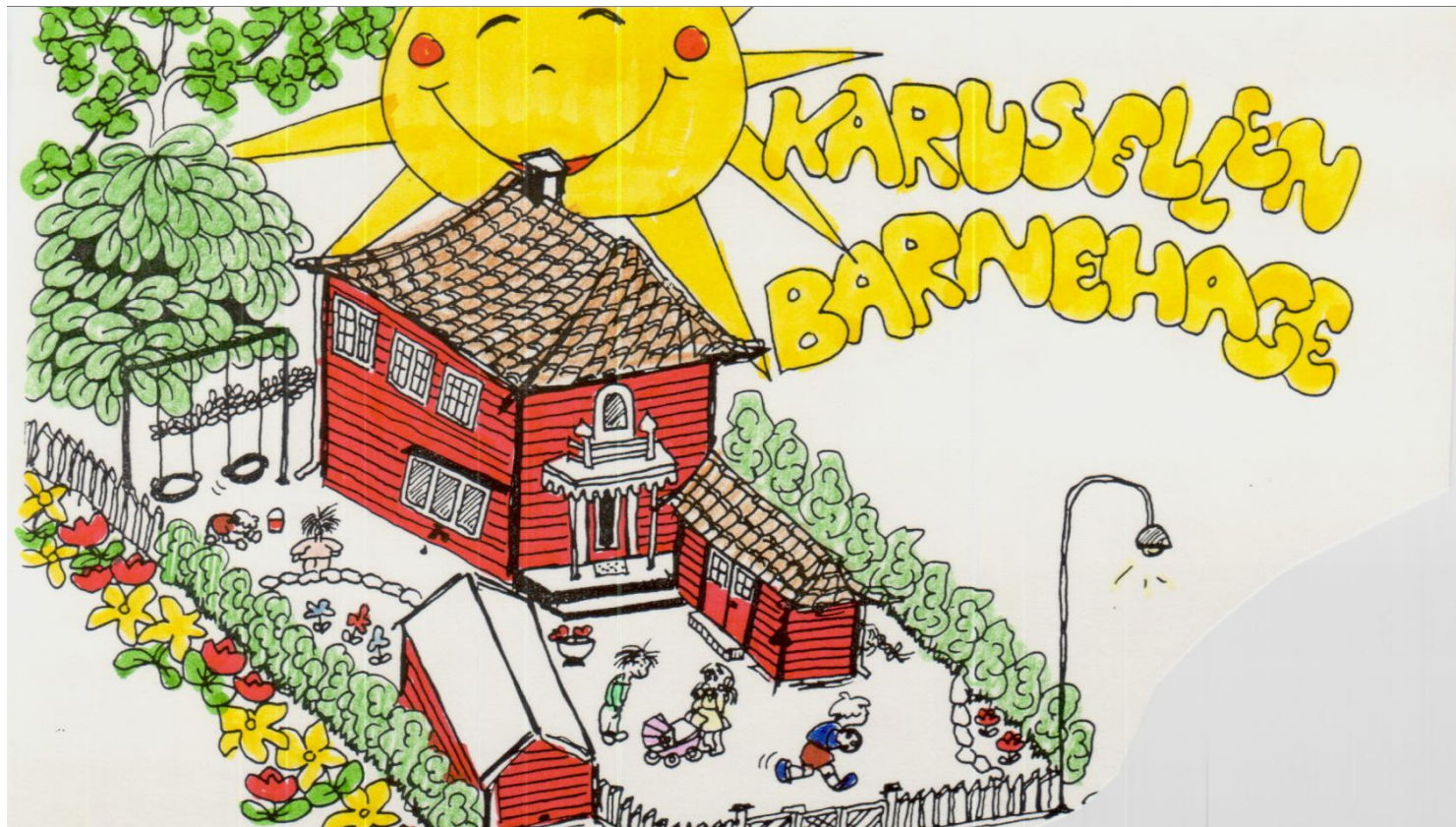

KARUSELLEN BARNEHAGE

ÅRSPLAN OG TEMA – 2026
GRØNN GRUPPE (1 - 3 ÅR)

INNLEDNING

Planen gir en oversikt over hvilke tema vi vil arbeide med i barnehagen dette året. Sammen med langtidsårsplanen (virksomhetsplanen 2019 – 2024) og «oversikt over merkedagene vår og høst, er dette arbeidsdokument for personalet, en oversikt over barnehagens mål og innhold for eier, samarbeidsutvalget, foreldre og samarbeidspartnere.

I årsplanen finner dere en oversikt over hvordan vi har tenkt å arbeide med nye tema, og hvordan vi bruker tidligere tema for at barna skal oppleve «en rød tråd» i det vi til enhver tid arbeider med. Årsplanen, oversikt over merkedager og virksomhetsplanen er tre dokument som utfyller hverandre og sammen gir informasjon i tråd med rammeplan for barnehager.

Barnas innflytelse på sin barnehagehverdag; Barnegruppen er aldersblandet fra 1-6 år, og det kreves planlegging på flere nivå, slik at det enkelte barn får være medbestemmende og medvirkende ut fra sine egne ønsker, forutsetninger og behov og at hvert barn sikres progresjon. Vår måte å forstå barns rett til medvirkning på, støtter seg blant annet til Berit Baes artikkel ”Perspektiver på barns medvirkning i barnehage”. Hun sier blant annet at en måte å forstå begrepet på er ”at hvert barn har rett til å erfare at dets stemme blir tatt på alvor og har virkning i fellesskapet”. I hverdagen betyr dette at alle barn får støtte til å uttrykke seg, bli synlig og ha en betydning i sosial sammenheng. For oss betyr det at vi legger vekt på å se hvert barn, lytte til barns tanker og meninger, at barna skal være med å ta avgjørelser i egen hverdag og ha innvirkning på innholdet i barnehagen. Barn har ulike forutsetninger og ulike strategier for å fremme sitt ønske/behov. Hos de minste barna kan man se på kroppsspråk, humør og mimikk, mens de eldre barna kan være verbale, konkrete og direkte. Barnehagen gjennomfører derfor også barnesamtaler for den eldste gruppen. Vi er opptatt av den voksnes møte med barnet og hvilken betydning dette har på barnets mulighet for medvirkning. Vi skal bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter. Vi vil legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens arbeidsmåter og innhold. Vi vil introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye erfaringer og opplevelse og på den måten sørge for progresjon for barna gjennom bevisst bruk av materialer, verktøy, bøker, utstyr og leker og gjennom tema og prosjektarbeid. De har som mål å lytte åpent og fange inn barnas innspill, skrive praksisfortellinger, gjøre formelle og uformelle observasjoner for så å legge dette (pedagogisk dokumentasjon) til grunn for vurdering, videre planlegging og justering av praksis.

Det er derfor utarbeidet to utgaver av årsplanen: en for gul og rød gruppe (3-6 år) og en for grønn gruppe (1 – 3 år). Barna får tilrettelagt aktiviteter i samsvar med interesser, behov, alder og modning. Det betyr at vi arbeider med barna i grupper, og at barna til tider gjør forskjellige aktiviteter og prosjekter. Det innebærer også at aktiviteter og tema kan avvike fra denne årsplanen, og at barnas dags- og ukerytme kan praktiseres fleksibelt.

Et godt og trygt barnehagemiljø for hvert barn; Årsplanen er, i samarbeid med foreldre, et resultat av de kunnskaper personalgruppen har tilegnet seg om barna i karusellen barnehage. Holdninger til barns leik og vårt syn på barn generelt berører fundamentale sider ved vårt pedagogiske grunnsyn. Vi vet at barna som er betrodd oss, er forskjellige og har ulike behov og forutsetninger. Vi bruker mye tid på å finne tiltak som sikrer at det enkelte barn trives og er i utvikling. Vi arbeider systematisk for å sikre hvert barn et trygt og godt barnehagemiljø i barnehagen. Vi legger vekt på å se og høre barn i leik og samvær med andre barn, og iverksetter tiltak eller aktiviteter for at barn som trenger det skal få hjelp til en bedre situasjon i barnegruppen. Barnas ”stemme” gir som sagt føringer i hverdagen og utløser gjerne små eller store prosjekter hvor barna medvirker og medbestemmer ut fra sine interesser, behov og forutsetninger.

Vi synes det er særlig viktig at små barn møter voksne som er følelsesmessig engasjerte, har kunnskaper, evner og vilje til å se hvert barn, lytte, samspille og støtte barna på en anerkjennende måte, som fremmer trivsel, inkludering, vennskap, lek og læring, mangfold og positiv utvikling.

Gjennom aktivitetene beskrevet i langtidsplanen (virksomhetsplan) og årsplanen, samt aktiviteter i dags- og ukerytmen, og barnas egne prosjekter gjennom året, får barna erfaringer innenfor alle fagområder omtalt i rammeplanen for barnehager i løpet av året.

Årsplanen er veiledende, da vi stiller oss åpen for barnas egne innspill og ideer, eller når vi ser det er behov for å ta opp andre tema. Det kan derfor være aktuelt å la nye aktiviteter og tema komme i tillegg til, eller i stedet for de oppsatte.

Ellers håper vi dere spør hvis det er noe dere lurer på. Hvordan eller hvorfor vi gjør de ulike tingene i barnehagen, osv. Vi vil prøve å hjelpe dere så godt vi kan.

Denne årsplanen har egen kalender hvor dere selv kan fylle inn aktiviteter det er viktig å huske. Det utarbeides en egen «oversikt over merkedager» vår og høst, som følger aktivitetene i denne årsplanen.

Hver måned vil dere i tillegg finne en utfyllende månedsplan i *Karusellnytt* (vårt månedsbrev)

På barnehagens oppslagstavle i garderoben vil månedsplanen og andre viktige opplysninger være tilgjengelig.

Dere finner virksomhetsplanen, årsplanen og annen viktig informasjon på vår hjemmeside <http://karusellen.barnehage.no/>

Vi håper den nye årsplanen vil være et godt hjelpemiddel for dere i hverdagen.

VI ØNSKER MED DETTE ET GODT

SAMARBEID I TIDEN FREMMER, OG AT BARN VIL FÅ EN FIN OG LÆRERIK TID I BARNEHAGEN.

Hilsen: Anita, Alexandra, Aasta og Marit

PRESENTASJON AV BARNEHAGEN.

Karusellen barnehage holder hus i en trivelig rødmalt villa, som ble oppført av arkitekt Per Geelmuyden Grieg i 1932. Karusellen barnehage leier huset av familien. Rommene i huset er store og lyse med god plass til allsidig lek og hverdagsaktivitet. Inngangen fører inn til barnegarderoben hvor hvert barn har tildelt sin plass. Stellerommet har inngang fra garderoben. Kjøkkenet er et sentralt og mye brukt rom i barnehagen, og er også gjennomgang for å komme inn til spisestuen og de to hovedstuene. Rommene er møblert med ulike soner, utstyr og materiell og er på den måten tilrettelagt for allsidig lek og aktivitet og progresjon til alle aldersgruppene. «Sovehuset» hvor små barn sover i egne vogner, er utformet med store vinduer som gir godt med dagslys og innsyn til de sovende fra både husets hovedstue og fra utelekeplassen. Ute området vårt har en gammel og vakker Rododendron hage som gir fine klatre muligheter for de store barna, og er akkurat passe ulendt i terrenget til å gi våre yngste gode motoriske hverdags utfordringer. På utelekeplassen finnes et leke hus med stor sandkasse og gjerde rundt. Den fine rutsjebanen og klatrestativet vårt er også populært og mye brukt av barna. Barna foretar mange spennende reiser i vår fine "lekebåt", og ser helt tydelig alle de farlige haiene som svømmer på lur like ved ☺ Barna kan også disse, eller boltre seg i lek med våre sykler og øvrige uteleker. Barnehagen disponerer også et hus til oppbevaring av uteleker. I dette huset er det innredet et lite atelier hvor mindre grupper av barn, sammen med pedagog, kan få utløp for sin kunstneriske kreativitet og blant annet få lære om teknikker, fargelære og om lys og skygge. Huset har store, hvite vegger som naturlig utgjør vårt eget Galleri.

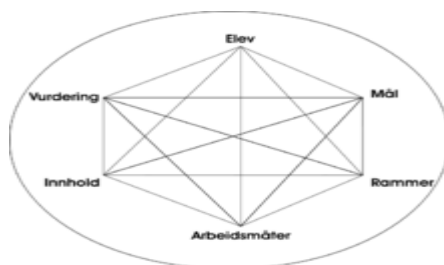
Friluftsliv: I Karusellen barnehage har vi valgt å legge vekt på det å være mye ute og bruke naturen og uteområdet vårt året rundt. Lek og aktivitet ute gir varierte utfordringer og opplevelser til både kropp og sjel, og erfaringer viser at det gir god sosial tilhørighet. Barnehagen ligger ved foten av keiserlige Ulriken og Svartediksområdet er en del av vårt nærmiljø. Mulighetene i nærområdene og utelekeplassen vår inspirere til lek, aktivitet og undring året rundt. Skogsområdet rundt Montana er et populært og mye brukt turområde for barnehagen. Skogen byr på et godt utvalg av løvtrær og nåletrær, blomster og andre vekster, fugler, insekter og små gnagere, elvevann og bål plass. Dessuten er Montana en gullgrube for barnas uendelige fantasi ☺. Områder rundt Svartediket er også lett tilgjengelig for oss. Barnehagen har leieavtale med Svartediket Vel, og disponerer velforeningshuset 3-4 dager i uken. Nærmiljøet vårt består av en fin blanding av eldre og nyere bolighus og bygg, og området har mye spennende historie for nysgjerrige små og store «forskere».

I tillegg til å ha et flott, variert og utfordrende turområde, har vi mange nærliggende muligheter for kulturelle turer. Vi bruker kollektiv transport, eller tar beina fatt, og er ivrige brukere av byens museer, teater, konsert, bibliotek og annet avhengig av årets temavalg. Hvert år får de eldste barna skøyteopplæring i Bergenshallen fordelt over 6 uker fra midten av januar. Under pandemien (covid-19) vil skøyteopplæringen alternativt foregå på Slåtthaug isbane - et utendørs skøyteanlegg hvor hensynet til smittevern kan ivaretas på forsvarlig måte. Når vi får snø kan barna ta med ski eller akebrett til barnehagen, Snø gir oss også fine akemuligheter på Montana. Når det ikke ligger snø på bakken, kan barna fritt ta med egne sykler til barnehagen.

Barnehagens verdigrunnlag er å skape gode barndomsminner gjennom allsidige opplevelser og erfaringer preget av trivsel, vennskap og lek. De ansatte i barnehagen legger stor vekt på å skape gode hverdager for barna der **trygghet, trivsel, tillitt, tilknytning, tilhørighet, omsorg og kjærlighet** - det å bry seg om hverandre står sentralt. Gjennom barnehagens formelle læringsaktiviteter legges det til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse samtidig som vi er opptatt av å oppdage og følge opp det barna er opptatt av. Gjennom små og større prosjektarbeid introduseres nye perspektiver og det tilrettelegges for nye opplevelser og erfaringer basert på det som barna allerede er opptatt av. Dette, sammen med bevisst bruk av leker og materiell, verktøy og tilgjengelig utstyr sikrer vi progresjon i barnehagens innhold for alle barn (se også *progresjon i omsorg, lek, dannelse og læring*). Vi vil være tydelige, nærværende voksne med både intellektuell og følelsesmessig tilstedeværelse for barna.

Karusellen skal være et godt og trygt sted å være for både små og store, og vi legger vekt på å gi barna gode naturopplevelser året rundt. Barna skal oppleve glede, og føle seg betydningsfulle og velkommen hos oss. Vi vil være med å skape gode barndomsminner ved å bry oss om hverandre, være en del av et fellesskap preget av varme og kjærlighet, og få virke – og medvirke i et miljø preget av ressurstenkning og anerkjennende holdning. I dette arbeidet legges også sterke føringer hos de ansatte for å forebygge og motvirke krenkende atferd mellom barn og mellom voksne og barn. Foreldre er viktige samarbeidspartnere for å skape «den gode barndom» for både egne og andres barn i barnehagen vår. Det er utarbeidet en egen handlingsplan for arbeidet vårt med «nulltoleranse og forebyggende arbeid» i tråd med barnehagelovens Kap8, §41,42 og 43, og denne er inkludert i vår internkontroll.

VERKTØY FOR PLANLEGGING AV TEMA OG AKTIVITETER FOR BARN

Didaktisk relasjonstenkning: Hvert år planlegger personalet i samarbeid med foreldre og barna, årets nye målsetninger og tema. Arbeidet foregår på planleggingsdager for personalet, i samarbeidsutvalget med foreldreprerentant, på foreldremøter og ved å observere, skrive praksisfortellinger, gjennomføre barnesamtaler og fange opp og ta med signaler og utsagn fra barna i hverdagen. Didaktisk relasjonstenkning er en modell for didaktisk planlegging, gjennomføring og evaluering av arbeidet med barna. Didaktisk relasjonstenkning fungerer som et begrepsapparat og gir en forståelsesramme som klargjør sammenhenger og skaper bevissthet rundt forskjellige elementer barnehagelæreren må ta hensyn til. I tillegg til å være et verktøy for systematisk gjennomgang av konkrete didaktiske situasjoner, som gjør barnehagelæreren mer sensitiv og selvkritisk, så fører det til at den som skal lære bort ansvarlig gjøres. De didaktiske kategoriene i modellen omfatter: mål, innhold, deltakerforutsetninger, arbeidsmåter, ramme faktorer og vurdering. Vår pedagogiske plattform, våre mål og arbeidsmåter er beskrevet i barnehagens virksomhetsplan. Årsplanen gir informasjon om årets mål, aktiviteter og temavalg som er "milepæler" på veien mot overordnede mål. Arbeidet vurderes opp mot barnas utbytte av aktivitetene på planleggingsdager av personalet, på foreldresamtaler, og av foreldre på brukerundersøkelser.

BARNEHAGENS FORMÅL OG SAMFUNNSMANDAT

Barnehagens formål er nedfelt i barnehagelovens kap.1 §1, og sier at barnehagen skal arbeide i nært samarbeid med barnas hjem for å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning. Formålsparagrafen innebærer at barnehagen skal legge til rette for barnas allsidige utvikling, fremme trivsel, læring og utvikling. Barnehagen skal legge vekt på å fremme livsmestring, bidra til god helse og følelsen av egenverdi hos barnet. Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn, jmfør grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art.3 nr. 1. Dette er et overordnet prinsipp som gjelder for all barnehagevirksomhet. Barn skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden.

Barndommen skal leves og nytes, og barna skal gis rom til å gjøre egne erfaringer som rustet dem til livet. Grunnlaget for å kunne delta i et demokratisk fellesskap, skjer i samspill og lek med andre barn og voksne. Barn skal få hjelp til å forstå seg selv, tro på egne ressurser og sakte, men sikkert ta ansvar for eget liv. Dette forutsetter kjærlige, nære respektfulle og ansvarsbevisste voksne med god relasjonskompetanse.

Barnehagen skal være et godt sted å være for barn, foreldre og ansatte. Verdiene i Karusellen barnehage – **trygghet, trivsel, tillit, tilknytning, tilhørighet, omsorg og kjærlighet**, inkluderer også; respekt, raushet, toleranse, inkluderende fellesskap og engasjement som skal gå som en rød tråd i barnehagens arbeid. Barn, foreldre og ansatte skal oppleve gode relasjoner, og et godt samarbeid. Barnehagens virksomhetsplan og årsplan gjenspeiler de formelle krav til barnehagen, samtidig som vi synliggjør våre egne satsningsområder og utviklingsområder for barna i karusellen barnehage over en 5 års periode og for inneværende år.

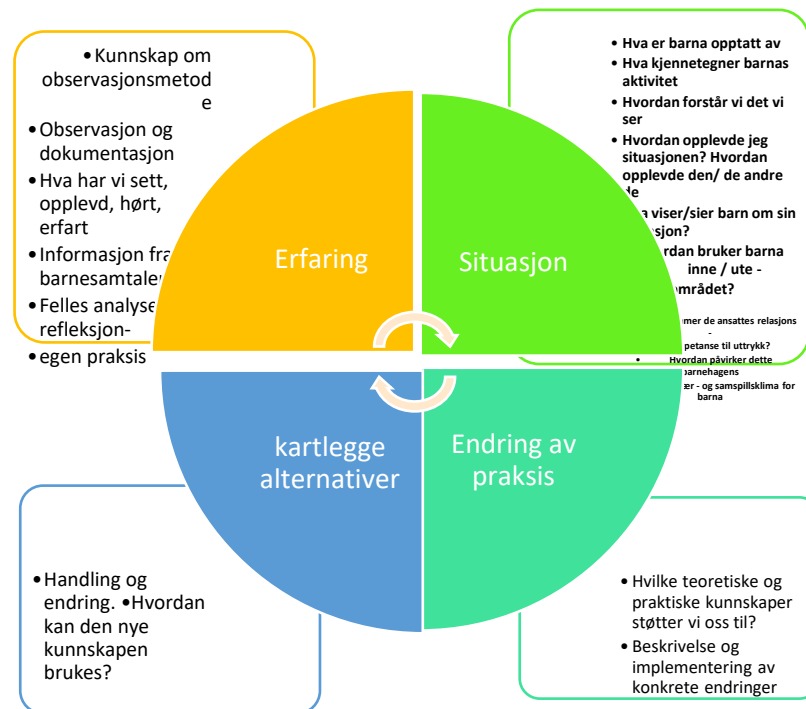
PROGRESJON I OMSORG, LEK, DANNING OG LÆRING

Årsplan skal vise hvordan barnehagen arbeider for å sikre progresjon i arbeidet med omsorg, lek, læring og danning. For oss innebærer progresjon i arbeidet at vi må arbeide som en lærende organisasjon, og vi vil derfor knytte progresjon til hvordan vi planlegger, vurderer, lærer av og justerer praksis.

Barnehagens arbeid skal være planlagt og basert på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foresatte. (se virksomhetsplan s. 25 - 29 for utfyllende beskrivelse) Gjennom kontinuerlig vurdering av det pedagogiske arbeidet skal barnehagen sikre at alle barn får et tilbud som er i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Personalets kompetanse er en forutsetning for et barnehagetilbud av god kvalitet. Progresjon innebærer at barnehagehverdagen må være tilrettelagt slik at alle barna skal kunne utvikle seg, lære og oppleve fremgang. For å fremme progresjon skal personalet tilrettelegge gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter skal barna utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder.

Slik arbeider vi med årets mål, vurdering og progresjon:

I barnehageåret 2022 vil vi arbeide spesielt med å utvikle de ansattes **relasjonskompetanse**. Relasjonskompetanse er ferdigheter, evner, kunnskap og holdninger som etablerer, utvikler, reparerer og vedlikeholder relasjoner mellom mennesker. Skal vi lykkes i arbeidet med barn og kollegaer er det viktig å arbeide med alles relasjonskompetanse. **Kvalitet i barnehagen skapes gjennom relasjoner**. Ansvarlige voksne er opptatt av at barna skal lykkes, de lytter til barna, er på lag med barna, skaper hverdagsmagi, bidrar til at barnet mestrer nye oppgaver og løfter dem opp og fram. Vår relasjonskompetanse bygger i stor grad på vår evne til empati, vår evne til å sette oss inn i barnas perspektiver, tanker og følelser. Barn kan primært utvikle sin egen relasjonskompetanse og empati gjennom å omgås voksne som allerede kan dette. Samtidig vil vi også fortsette arbeidet med å systematisere de erfaringer og valg vi gjør oss, og hvordan det påvirker barnas trivsel, opplevelse av vennskap, bli inkludert, få medvirke i sin hverdag og utvikling. Vi skal gjennom dette året delta på kursrekke for assistenter og fagarbeidere i regi av Bergen kommune -barnehagemyndighet og holde interne kunnskap -og refleksjonsmøter rundt tema i personalgruppen Vi vil bruke heftet «Pedagogisk dokumentasjon – å utvikle seg og lære sammen» som verktøy. Vi ønsker med det å synliggjøre vår forståelse og vårt arbeid med progresjon utover den mer skjematiske inndeling av progresjon knyttet til fagområdene i virksomhetsplanen, og fokusere vår innsats mot progresjon og utvikling som en prosess som påvirkes av våre arbeidsmåter.

Trygghet, trivsel, tillit, tilknytning, tilhørighet, omsorg og kjærlighet; For barnehagen er det en primær oppgave å gi barna god omsorg, kjærlighet og nærhet. Det er en sammenheng mellom hvordan barnet oppfattes av sine omsorgspersoner og hvilken omsorg det får. Omsorg og kjærlighet er en forutsetning for at barna opplever trygghet. Trygghet og omsorg henger sammen, og danner grunnlaget for lek, læring, trivsel, og utvikling.

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og områder for egenvurdering av praksis: * Vi sikrer at alle nye barn har en primærkontakt og vurderer og utvikler vårt tilvenningsprogram i samarbeid med barnets foresatte * Vi sikrer at barna opplever forutsigbare og tydelige rutiner (med utgangspunkt i fast dagsrytme og struktur på dagen og uken (se også: dags – og ukerytmen i denne planens 2 siste sider) * Vi bruker dagtavle for å visualisere dagen og aktivitetene som kommer. * Vi legger til rette for felles erfaringer som kan danne grunnlag for lek, samspill og vennskap. * Vi sørger for at alle barn opplever ansvarlige, omsorgsfulle og anerkjennende ansatte. * Vi tar i bruk og anerkjenner barnas egne omsorgshandlinger. * Vi arbeider med alle ansattes relasjonskompetanse og sikrer kompetanseheving ved eksterne og interne kurs/seminarer og felles refleksjon.

Et inkluderende leke- og læringsmiljø i barnehagen med nulltoleranse og forebyggende arbeid: Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. En god fysisk og psykisk helse er grunnlaget for livsmestring. Karusellen barnehage skal gi et trygt og inkluderende leke- og læringsmiljø, og legge til rette for at alle barn opplever å ha en betydningsfull plass i felleskapet. Vi skal være et sted som fremmer livsglede, humor, undring, vennskap og inkluderende felleskap og sunne kost- og helsevaner. Mennesket har behov for kjærlighet og nærhet i trygge relasjoner, og en slik trygghet gir barn muligheter til å utforske omverden. Å være deltaker i lek og få venner er avgjørende for barns selvfølelse, trivsel og meningsskaping. Å være venner betyr å bli godtatt og verdsatt for den en er. Selvfølelse handler om hvordan vi ser på oss selv, og hvor mye vi føler vi er verdt. Barn som kjenner sine styrker og svakheter, og tenker godt om seg selv, har bedre forutsetninger for å håndtere konflikter og motstå negativ påvirkning. En god selvfølelse er viktig for å bli et selvstendig menneske, som tør å stole på seg selv og tar gode valg - både for seg selv og andre. Det er de voksnes ansvar, både i barnehagen og hjemme, å legge til rette for at barna utvikler gode sosiale ferdigheter, og bidra til at de får positive vennerelasjoner. Dette er med på å forebygge mobbeadferd. Det er utarbeidet en egen handlingsplan for vårt arbeid med «nulltoleranse og forebyggende arbeid» i tråd med barnehagelovens Kap8, §41,42 og 43.

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og punkter for egenvurdering av praksis: * Vi har utarbeidet handlingsplan med nulltoleranse for krenkende atferd og forebyggende arbeid i barnehagen med tiltaksplaner. (se handlingsplanen på vår hjemmeside) som følges opp og jevnlig evalueres og justeres i tråd med ny kunnskap. Vi gjennomfører barnesamtaler vår og høst og spør om barnas opplevelse av vennskap og barnehagedagen (avhengig av alder og språkferdigheter). * Vi observerer og kartlegger relasjoner i barnegruppene, og sikrer at alle barn har noen å leke med. * Vi støtter barna i turtaking i lek, samspill og aktiviteter. * Vi støtter barnas språkutvikling * Vi gir rom for barnas egen konflikthåndtering og støtter med handlingsalternativer. * Vi støtter barnas egne omsorgshandlinger * Vi deltar i og støtter barnas lek. * Vi legger til rette for næringsrike og sunne måltid, og inkluderer barna i å velge blant et kvalifisert og sunt utvalg. * Barna blir jevnlig tatt med i valg av turområde og blir tatt med i planleggingen av utflyktens innhold.

Lek, læring og danning. Lek, læring og danning skal sees i sammenheng, og barnehagen skal legge til rette for læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. Læring og danning skjer på ulike arenaer gjennom hele livet. I barnehagen er lek og samspill viktige læringsarenaer. Barnehagen skal legge til rette for barns læring i planlagte og spontane situasjoner, og tilby alle barn et rikt, variert, stimulerende og utfordrende læringsmiljø hvor barnets medvirkning er i fokus. Barnas nysgjerrighet, undring og interesse skal møtes av interesserte voksne. Danning er et sentralt begrep i det norske utdanningsløpet, fra barnehage gjennom skolegang. Danning er ikke et entydig begrep, men handler om å ruste barnet til å mestre livet. Danning dreier seg om å utvikle evnen til å tenke selv, reflektere og ta ulike perspektiver og være en medskaper i felleskapet.

Leken er grunnleggende når barnet utvikler seg. Leken styres av barnas egen virkelighet der prosessen er det viktigste. I denne prosessen øker barnets forståelse av ulike verdier og normer. De får erfaringer med og får testet ut hvordan løse konflikter og de lærer seg det sosiale samspillet. De kan leke det de har opplevd, skape nye ideer og utforske dem og prøve det ut i roller. Leken er lystbetont og indre motivert, leken har egenverdi – å leke er et mål i seg selv.

I Karusellen barnehage har vi som hovedmål at barna skal oppleve et stimulerende miljø som fremmer **trygghet, trivsel, tillit, tilknytning, tilhørighet**, læring og utvikling, og støtter opp om deres **lyst til å leke**, utforske, lære og mestre. Dette skal også komme til uttrykk i vårt arbeid med rammeplanens fagområder. Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder. Fagområdene skal sees i sammenheng, og være en gjennomgående del av barnehagehverdagen.

Fagområdene er: ☑ kommunikasjon, språk og tekst ☑ kropp, bevegelse, mat og helse ☑ kunst, kultur og kreativitet ☑ natur, miljø og teknologi ☑ antall, rom og form ☑ etikk, religion og filosofi ☑ nærmiljø og samfunn

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og punkter for egenvurdering av praksis: * Vi bruker natur- og realfaglige tema som utgangspunkt for arbeidet med de ulike fagområdene. * Fagområdene i rammeplanen blir naturlig ivaretatt gjennom tema og de valgte aktivitetenes tverrfaglighet, samt barnehagens mange tradisjoner, kulturelle utflukter og faste formelle læringssituasjoner. * Vi deler barna inn i grupper etter alder, modenhet, ønsker og behov, til aktiviteter og lek, både inne og ute. * Vi legger til rette for skjermede lekegrupper, og sikrer at barna får rom for og støtte til fordypning i leken. * Vi er aktive brukere av byens kulturtilbud, bibliotek og museer. * Vi bruker nærmiljøet og nærområdene våre til lek og læring, fordypning og rekreasjon * Vi bruker samlingsstund som en arena for refleksjon og samtaler i forkant og etterkant av aktiviteter.

Barns medvirkning: Barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor. Barns medvirkning handler om mer enn å være med på å bestemme. Det handler om barnets rett til å få støtte til å uttrykke seg, og bli synlig og være betydelig i sosiale sammenhenger. I tråd med vårt barnesyn handler det om å være lydhør for barnets mange ulike måter å uttrykke seg på, ikke bare verbalt. Vi ser, lytter og lar oss inspirere av barnas nysgjerrighet. Vi holder liv i barnas spørsmål, studerer hvordan barna søker svar og utfordrer barnas tanker. Vi legger til rette for barnas egne prosjekter og tar deres interesser, ønsker og behov med i vurderingen, i planlegging og justering av praksis.

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og punkter for egenvurdering av praksis: * Vi henter inn barnas innspill, ønsker og behov, skriver praksisfortellinger og gjennomfører barnesamtaler. * Vi jobber prosjektbasert med fokus på barnas allerede igangsatte lek og aktivitet i planene og legger til rette for gjenkjennelse, fordypning og nye perspektiver. * Vi observerer og dokumenterer praksis for å sikre at alle barn blir sett og hørt, i aktiviteter, lek, vennskap og samspill. * Vi legger til rette for at ulike materialer og leker er tilgjengelige for barna * Vi dokumenterer arbeidet vårt med «tilbakeblikk» til samtale og refleksjon mellom barn, mellom barn og deres foreldre og ansatte.

SWOT ANALYSE FOR KARUSELLEN BARNEHAGE

OMVERDEN	EGEN ORGANISASJON
TRUSLER	FORBEDRINGSOMRÅDER
• Redusert økonomisk ramme • Mangel på barnehagelærere • Mangel på interessenter • Smittevernsnivå samfunnet / barnehagen må drifte etter	• Profilering av barnehagen • Foreldresamarbeid i FAU • Vedlikeholde innemiljøet • Oppgradere uteområdet • Utvikle og inkludere atelieret i det faste pedagogiske tilbudet • Redusere sykefraværet • Kompetanseheving / felles faglig oppdatering
MULIGHETER	STERKE SIDER
• Tilknytning til store nærliggende arbeidsplasser • Økt fokus på kvalitet • Tverrfaglig samarbeid med HVL • Fokus på samarbeid i forbindelse med overgang barnehage og skole – «Playdates» på tvers av barnehager • Miljøfyrtårn resertifiseres sommeren 2026 • Sterk foreldremedvirkning • Årlige brukerundersøkelser • Samarbeid med Landås menighets eldresenter; plante i plante kasser, aktiviteter og samvær med de eldre, ol • Kompetanseheving for ansatte – kursrekke i regi av Berge kommune – barnehagemyndighet, PBL og interne kurs. • Førstehjelpskurs for alle ansatte - årlig • Felles studiereise for ansatte hver 3-år (er inkludert i kompetanseutviklingsplan) Neste reise er høsten 2027 (2 dager i høstferien)	• Godt arbeidsmiljø • Stabilt personale • Gode tur – og uteleksmuligheter som benyttes flittig • Barna gis store muligheter til medvirkning • Aktive og engasjerte ansatte. • Omsorgsfulle ansatte som er god på tilknytning og relasjonsbygging mellom voksne og barn, og mellom barna. • Variert mattilbud med fokus på mer sjømat i hverdagskosten (fiskesprell prosjekt) • Godt foreldresamarbeid • Engasjerte og interesserte eiere • Gode sovefasiliteter i eget bygg for de yngste barna • Barnehagen ble sist RE sertifisert Miljøfyrtårn i 2023 • Leieavtale med Svartediket Vel – velforeningshuset 5 dager uke

MÅLSETTING

Barnehageloven og rammeplan for barnehagen gir klare føringer for det pedagogiske arbeidet i barnehagene. Formålsparagrafen fastsetter barnehagens samfunnsmandat og hvilket verdigrunnlag den skal bygge på. Barnehagens virksomhetsplan og årsplan gjenspeiler de formelle krav til barnehagen, samtidig som vi synliggjør våre egne satsningsområder og utviklingsområder for barna i karusellen barnehage for inneværende år og over en 5-års periode.

«Barn er bare så kompetente som deres omgivelser tilbyr dem muligheten til å være» (Pianta, 1999 s. 64). Læring og utvikling forutsettes av nærhet, fysisk kontakt og kjærlighet. Omsorg skal prege alle situasjoner i barnehagens indre liv hvor det stilles krav til personalets oppmerksomhet og åpenhet overfor det unike hos hvert enkelt barn. God omsorg måles på kvaliteten i relasjoner og tilknytning mellom voksne og barn, og barna imellom. Med god **relasjonskompetanse** er **omsorg – et ekte naturprodukt!!!**

God språkutvikling;

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Både den non – verbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. Det å få allsidige erfaringer er avgjørende for å forstå begreper. Også det å samtale om følelser, tanker og opplevelse, er nødvendig for å utvikle et godt språk. Viktige sider ved kulturoverføringen er knyttet til både skriftlige og muntlige fortellinger, dikt, rim, poesi, regler og sanger, og leken er en grunnleggende livs – og læringsform som barna kan uttrykke seg gjennom.

Lekens betydning; Det er en utbredt oppfatning at lek er tilfeldig og læring skjer formelt. Ingen av delene er riktig. Barna lærer gjennom leken uten at de nødvendigvis er bevisst det de lærer. Gjennom leken oppøver barna ordforråd og utvider sin begrepsverden. Barna trener sine muskler og sanser og bruker sin tanke og sin fantasi. I leken er barnet fritt til å prøve ut alternativer, og det reflekterer over forhold i” virkeligheten. Denne formen for lek er en av drivkreftene i utviklingen av språk og «ren» matematikk.

Matematikken finnes inne i våre hoder i form av abstraksjon og systematisering. Papirbretting er dermed ikke matematikk med mindre en tar i bruk geometrisk innsikt til å finne ut hvordan en går frem for å brette en bestemt figur. I naturen kan vi finne et materielt grunnlag for å gi eksempler på matematiske begreper og strukturer. Det samme gjelder de erfaringer barna gjør seg gjennom lek. Erfaringer barna gjør seg gjennom **leken er et verdifullt «råmateriale»**, men matematikk blir det først av det når barnet gjennom refleksjon og språk kan bruke erfaringene til å finne ut noe gjennom eget logisk resonnement. I barnas verden er matematikken til stede som tankestrukturer og handlingsmønstre og språk knyttet til den konkrete virkeligheten. (Einar Jahr, 2001). Det er derfor viktig for oss å legge til rette for å gi barna mange førstehåndserfaringer og **gi barnas egen lek og aktivitet godt spillerom**.

Musikk inneholder mange elementer som kan være **sentrale i arbeidet med barns språkutvikling**. Ord og setninger har en oppbygning som inneholder rytme, tempo og dynamikk, akkurat slik musikk har. Barns behov for å uttrykke seg er medfødt, og evnen til å kommunisere er en viktig del av det å være menneske (Aalberg & Semundseth, 2008). Sang og sangleker er også en kilde til opplevelse av felleskap, tilhørighet og mestring. I Karusellen barnehage synger vi hver dag, både i felles samling og mer spontant. Det er et mål at sang, sangleker og musikk skal styrke barnas **«vi»** opplevelse samtidig som den er utviklende for barnas språk og motorikk. Progresjonen ivaretas ved valg av sangenes kompleksitet.

Vårt pedagogisk grunnsyn og visjon:

Vårt pedagogiske grunnsyn på barns læring er: **Barn er ikke passive mottakere av kunnskap og forståelse, de er erobrere!** Vår visjon er derfor” **Glade erobrende barn i lekende raust felleskap!”**

Barnet erobrer selv gjennom lek, læring og gjennom sansing. Opplevelse bearbeides, blir til erfaringer og blir en del av barnas kunnskap. **Læring** er spontant og knyttet til” her og nå”. Det skjer gjennom handling og i samspill med andre. Leken har en sentral plass og de ansatte skal fremme **vennskap** og **felleskap** og forebygge og følge opp krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Rolleleken er ofte en naturlig uttrykksform for barn. I rolleleken tar barnet hele seg selv i bruk. Barnet føler seg hjemme i rollelekens måte å uttrykke seg på. I rammeplanen står det at man skal ta vare på barns behov for lek, at leken skal ha en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek- alene og sammen med andre.

Sikre alle barn et trygt og godt barnehagemiljø: I arbeidet med å sikre barna **et trygt og godt barnehagemiljø** har vi blant annet implementert et psykologisk førstehjelps program som er utviklet for barnehagebarn. Opplegget introduserer grønne og røde tanker gjennom **«Grønne tanker- glade barn»** og har til hensikt å stimulere barns tanke– og følelsesbevissthet. Barns tanker er avgjørende for barnets følelser, handlinger og utvikling. Barn kan øve på å bli en god venn for seg selv, en venn som støtter og trøster når livet er vanskelig, og gleder seg når mye går bra. De kan øve på å tenke om seg selv og andre med vennlighet og respekt.

Det man lærer når man er liten, danner fundamentet for trivsel, læring og helse. Å utvikle omsorg for seg selv og andre, gjør gode dager bedre og vanskelige dager litt lettere å takle. Vi har også implementert **Barnas verneombud** som er et nasjonalt tverrfaglig kunnskapsløft til barnehagene. Vi har ansatte som har ekstra kompetanse på å se de sårbare barna i barnehagen, som kan forebygge, varsle og bidra til å hjelpe de minste og mest sårbare barna i samfunnet innenfor vold og overgrep, barnehagemiljø- mobbing og krenkelser og barn med behov for spesiell tilrettelegging. (se også vår handlingsplan for «nulltoleranse og forebyggende arbeid» <https://karusellen.barnehage.no/File/Getfile/8ae5d7ff-f5de-43aa-8d8b-024383d83c1b>)

Tema og aktiviteter i årsplanen: Det er et mål at tema og aktiviteter i denne årsplanen skal inspirere til lek og bidra til god mestringsfølelse, utvikling og progresjon for hvert barn ved at **fordypning og erobring** gis utfordringer på mange ulike måter både faglig og sosialt. Barna skal få oppdage, undersøke, forstå sammenhenger, få utvidet sitt perspektiv og få ny innsikt både individuelt og i gruppen. **Sosialiseringsprosessene** som barna gjennomgår i lek berører også vesentlige sider ved **barnekulturen**.

Barnehagens kultur og tradisjoner skal sammen med nye tema sikre at barna får rikelig tilgang på opplevelse som gir dem et allsidig lærings – og utviklingsmiljø på deres egne premisser og med aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen.

Arbeid med fagområdene; Med bakgrunn i vår kunnskap om barnegruppen har vi utarbeidet en årsplan som gjenspeiler behov og interesser innenfor fagområdene; Nærmiljø og samfunn, kommunikasjon, språk og tekst, kropp, bevegelse, mat og helse, natur, miljø og teknologi og antall, rom og form, kunst, kultur og kreativitet og etikk, religion og filosofi.

Vi har valgt å tilnærme oss tema med en arbeidsform vi kaller: **«Barn som forskere»**. Små barn undrer seg mye og vi erfarer at spørsmål ofte er rettet mot seg selv, om naturen og fenomener i hverdagen. Det er et mål å videreutvikle barnas naturlige undring og nysgjerrighet og vi vil legge til rette for at barna møter **nærmiljø og samfunn, bærekraftig utvikling, realfag, språk, kultur og estetiske fag** på en undrende og utforskende måte.

Valg av fokusområder: Gjennom observasjon av barns lek og interesser, vurdering og samtaler med innspill fra barn, foreldre og ansatte, har vi kommet frem til årets tema og fokusområder; Tema innenfor de nevnte fagområdene er **tema om geologi med stripe, prikkete og lag på lag historier hvor kjernen er kunnskap om bergarter, mineraler og smelter som jorden består av, jordens struktur og oppbygging fra indre kjerne til overflate. Vi begynner med mønstre; stripe, prikkete og lag på lag, ulike farger og geometriske former, strukturer og egenskaper. Tema om bærekraftig samfunn, «matauk», tradisjoner og kultur, samt tema om vennskap, demokrati og demokratiske prosesser i lek, barnas rettigheter, og aktiviteter som vårt Miljøfyrtårnarbeid mm er faste tema vi fletter inn i årsplanens aktiviteter.**

Denne årsplanen er bygget opp rundt barnas egne interesser og innspill, samt innspill fra foresatte og de ansattes vurdering av barnegruppens behov. Andre prosjekter; altså barnas allerede pågående aktivitet (her og nå) kommer i tillegg eller i stedet for våre formelle planlagte aktiviteter. I oktober arrangeres høstutstilling i barnehagen for foreldre med familie for å dokumentere og vise frem noe av det vi har arbeidet med gjennom året. Samtidig markerer høstutstillingen overgangen til barnehagens faste aktiviteter og tradisjoner, som de to siste månedene i året preges av.

På turdager i eget nærmiljø skal vi utforske naturfenomen, studere og sanke steiner/ bergarter og sortere og klassifisere. I tillegg til ekskursjoner i eget nærmiljø, skal vi søke informasjon i litteratur, samle egne data og gjøre en rekke **forsøk** knyttet til tema. Vi skal delta på kulturelle arrangementer på Barnas Kulturhus, og i byen vår. Vi lager utstillinger og benytter blant annet gjenbruksmateriale og naturmateriale i dette arbeidet. Vi samler bilder og informasjon til en bok om «Bergarter og «steingode» historier, vennskap og andre tema barna er opptatt av gjennom året. Gode tradisjoner og markering av viktige høytider og merkedager vil også prege tema og aktiviteter gjennom året. Blant annet vil vi gjennomføre «kylling prosjektet» hvor barna får være med på hele prosessen fra å vaske og lyse befruktede hønseeegg, følge med på dem i rugemaskinen, og stelle nye klekkede kyllinger i barnehagen. Oversikt over alle viktige «merkedager» i barnehagen finner dere på vår hjemmeside; «*Merkedager – våren 2026*» og «*Merkedager-høsten – 2026*»

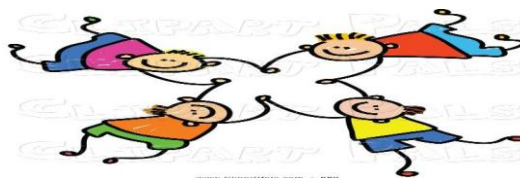
Karusellen barnehage ble Miljøfyrtårn sertifisert i 2010 og RE sertifisert i 2013, 2016, 2020 og 2023. Sammen med barna skal vi bla fortsette det gode arbeidet med kildesortering og gjenbruk og arbeide for mulig resertifisering sommeren 2026.

Karusellen barnehage ble i 2011" fiskesprell **barnehage"**. Vi viderefører gode vaner, og har som mål å utvikle omfanget av sjømatprodukter til barnas måltider. «**Matauk**»; Gjennom året skal vi også etablere flere bed og planteområder i hagen vår til både prydbusker og nyttevekster og legge om til **helårsplanting** i «mini – vekselbruket» vårt.

Den valgte arbeidsformen er **utforskning og arbeid med konkreter** som både gir godt grunnlag for begrepslæring og språkutvikling samt økt kunnskap og forståelse for nære «hverdagsbegivenheter». **«Barn som forskere»** er det et mål å videreutvikle barnas naturlige undring og nysgjerrighet. For å utvide og støtte opp om barnas læringsprosesser og deres lek og kreativitet vil vi bruke **digitale verktøy** i det pedagogiske arbeidet. Vi skal søke informasjon, dokumentere med bilder, film og «tilbakeblikk». De ansatte vil være aktive sammen med barna og bidra til at en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Fagområdene i rammeplanen, Nærmiljø og samfunn, natur, miljø og teknologi, kropp og bevegelse. mat og helse, kunst, kultur og kreativitet, antall, rom og form, og etikk, religion og filosofi, blir naturlig ivaretatt gjennom tema og de valgte aktivitetenes tverrfaglighet, samt barnehagens faste formelle læringssituasjoner. Barnets utbytte av aktivitetene vurderes opp mot innhold, våre arbeidsmåter og våre mål.

MÅLSETTING FOR GRØNN GRUPPE (1 – 3 ÅR)

I arbeidet med de yngste barna (1-3 år) går store deler av dagen med til daglige gjøremål som måltider, soving, bleieskift og av / på kledning. Den vanlige barnehagehverdagen med sine rutiner og gjøremål utgjør viktige uformelle læringssituasjoner for barna. «Hverdagslivet» er summen av faste rutiner, lek og aktiviteter der barna får øve seg gjennom lek, konsentrasjon, selvstendighetsøvelser, motorikk, samtaler / kommunikasjon og konfliktløsning.

Daglige rutiner:

Vi legger vekt på at hverdagsaktiviteter og rutinesituasjoner i og utenfor barnehagen skal oppleves meningsfulle for barna. Vi setter derfor av god tid for å skape mest mulig ro til læring, undring, utforskning og samtale. Både måltider, bleieskift og garderobesituasjonen gir personalet en gylden anledning til å gi det enkelte barn oppmerksomhet og bekreftelse. De voksne «tilbyr» barna språk og begreper ved å ordsette og beskrive handlinger og omgivelsene «her og nå». Personalet støtter og utfordrer barnets utvikling av selvstendighet ved legge til rette for at barna får prøve / klare selv. En leken tilnærming med humor og glede settes høyt i samvær med barna og både spontan sang, rim og regler bidrar til faglig kvalitet i samspillet.

Leken er barnets viktigste uformelle læringsaktivitet og er den aktiviteten som oppleves mest betydningsfull for barnet. I leken trenger 1 – 3 åringene mye plass til å utfolde seg på og de trenger leker og bøker som gir mulighet til utforskning og undring. De små barna trenger mye kjærlighet, oppmerksomhet og nærhet. De ansatte sitter mye på gulvet sammen med barna og er viktige bidragsyttere og støttespillere i barnas parallelle lek, samlek, og språklige- og sosiale utvikling.

Språkutvikling og begrepsforståelse, Barna tilegner seg språket i samspill med sine omgivelser. Fra pludreløyer til det første ordet kommer. Språk og atferd kobles sammen og gi og ta leker er kjerneaktiviteten. Barnet hermer og etterlikner, setter sammen to og tre ords setninger og erfarer at hver gjenstand har et eget navn. De stiller etter hvert hva – spørsmål, lytter og imiterer. Både den non-verbale (kroppsspråk) og verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. God språkbeherskelse har stor betydning for sosial lek og samspill med andre barn og får betydning for barnets oppfatning av seg selv. Sammen med sosial kompetanse er gode vilkår for språkutvikling vårt viktigste målområde både i uformelle og formelle læringsaktiviteter. Barnehagen benytter pedagogiske verktøy som «språksprell», «snakkepakken» og «sansekort» Dette er metodiske språkleker og språkutviklingsverktøy utviklet for barnehagen. Vi anser likevel sang og musikk som den viktigste og mest verdifulle metoden for små barns språkutvikling, samspill og opplevelse av tilhørighet.

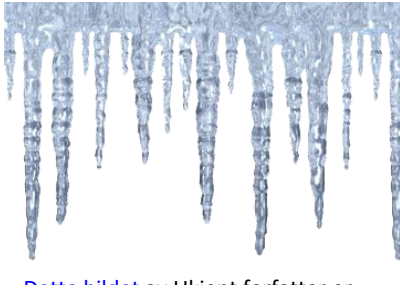
Danning: Danning handler om at barnet skaper seg selv i gjensidig samspill med andre mennesker og med omgivelsene. Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåte. Barnet har rett til og behov for kjærlighet, å bli sett, hørt og verdsatt, men må samtidig forholde seg til andres rett og behov for det samme. Gjennom gode dannelsesprosesser ønsker vi å sette barnet i stand til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større felleskap. Anerkjennende voksne som gir barna mulighet for medvirkning og deltakelse er en forutsetning for god dannelsesutvikling. Danning er også en forutsetning for meningsdanning, kritisk tenkning og demokrati. Danning er et begrep som omfavner mer enn utvikling, omsorg, oppdragelse og sosialisering. Vi «speiles» i hverandre, vi påvirker og blir påvirket. Særlig med tanke på forebygging av mobbing og krenkende atferd er bevisste og reflekterte voksne betydningsfulle rollemodeller for barna. «Små gryter har også ører» og voksnes utsagn og handling i deres nærvær vil bli imitert og omsatt i handling.

Barn blir ikke født med en klar forståelse av god moral. For å kunne gi barna en sunn innsikt i «rett og galt» er det en forutsetning at de voksne forstår at barna går gjennom mange faser i sin etiske utvikling. Vi har ikke full kontroll over når og hvordan barn går gjennom de forskjellige nivåene av moralsk utvikling, men vi kan bidra til å styre / veilede dem i riktig retning. I dette arbeidet er viktigst av alt de signalene vi sender ut gjennom våre egne holdninger og handlinger. Gjennom tilpasset arbeid med programmet «psykologisk førstehjelp – Grønne tanker, glade barn» vil vi gi barna begynnende innsikt i og forståelse for egne og andres behov og følelsesuttrykk og hjelp og støtte til utvikling av god selvkontroll og selvhevdelse. Sammen med mye ros og feedback på barnas gode handlinger vil de bli møtt med klare og forutsigbare grenser av kloke og omsorgsfulle ansatte.

I Karusellen barnehage skal barna få en trygg, spennende og utfordrende hverdag i varierte omgivelser. Hverdagen skal bære preg av mye lek, humor, glede og felles undring og utforskning både i barnehagen og på turer i nærmiljøet. Vi ønsker å være mye ute i vår barnehage og uteområdet gir gode rammer for allsidig utforskning, lek og aktivitet. Uteområdet gir barna større spillerom i egen aktivitet, og gir derfor viktige rammer for å skape gode relasjoner til hverandre og på tvers av aldersgruppene. Barna lærer om sin sosiale verden gjennom relasjoner til andre mennesker. Likeledes lærer barna om seg selv i møte med andre barn. Gode relasjoner til andre barn og til voksne fremmer utvikling og er en forutsetning for medvirkning og danning (jfr. Barnehageloven s.9).

Uteområdet i og rundt barnehagen gir oss unike muligheter til å involvere alle fagområdene og til å gi barna en positiv ute – og natur opplevelse. Barnehagens formelle læringsaktiviteter gjennom dette året skal gi barna kunnskap om seg selv og kjennskap til nærmiljøet, naturens mangfold av dyr og fugler i hagen vår og i nærmiljøet, samt planter og nyttevekster og årstidsendringer.

JANUAR

OBS! Planleggingsdager 2.1 og 30.1 bhg. stengt.

Innhold;
Årstid; vinter
Tema; geologi

Værbestemte variasjoner (vann, snø og is; ake, gå på ski, bygge snømann, snølykt og is lykter
Geologi skattejakt etter ulike steiner (stripete, prikkete og lag på lag stein)

Sanger og regler;
januar sangen, det snør, det snør, tideli bom.
Kunst; male på stein, lage settebokser til steiner
Aktivitet: "Spiselig 3 Typer stein" bruker godteri (f.eks. Starburst) for å lære om de tre typer stein; stripete, prikkete og lag på lag)
<https://www.kindergartenworksheetsandgames.com/edible-3-types-of-rocks-activity-and-rock-cycle-for-kids/>

Arbeidsmåter:

Vinter; Det å utnytte årstidene er kanskje selvfølgelig for oss. Om vinteren er det mange muligheter for å utforske naturfaglige fenomener. Barn jubler ved det første snøfall. Bygging med snø og is gir inspirasjon til lek og læring og er et flott utgangspunkt for utforskning. Vi lager islykter hvis det blir kaldt nok, snømenn, og aking i skogen vår. Vi gjør barna oppmerksom på og ser på værforandringer og bruker det som utgangspunkt for samtale og undring.

Geologi: Hva er geologi? Geologi er en svært omfattende vitenskap, hvor kjernen er kunnskap om bergarter, mineraler og smelter som jorden består av, jordens struktur og oppbygging fra indre kjerne til overflaten. Videre omfatter geologi forståelse for de geologiske prosesser som ligger bak.

Geologi er en svært tverrfaglig vitenskap som bygger på kunnskap fra fysikk, kjemi, matematikk og biologi. Det er bare den øverste delen av jordskorpen som er tilgjengelig for direkte observasjoner. Vi skal sammen med barna «pirke» i denne overflaten og lære om et utvalg hovedgrupper av bergarter, hvordan de har oppstått, hvordan de ser ut, og hva vi bruker det til.

Hva er en geolog? Geologer er forskere som studerer hvordan jorda er bygget opp og hvordan den forandrer seg. Geologer eksperter på stein. En geolog er som en detektiv for Jorden, som studerer steiner og landskap, og kan jobbe med alt fra olje til forskning og undervisning. Vi skal sammen med barna ut på **skattejakt** etter ulike steiner. Stripete, prikkete, lag på lag og forskjellige farger. Vi skal jobbe som en geolog, der vi sammen med barna lager settebokser der vi kan samle og sortere steiner etter ulike former og farge. Vi plukker stein og kaster dem i søledammer ute på lekeplassen. Vi ser at små steiner lager små bølger, mens store steiner lager store bølger.

Mål: Vinter; Årstider: Bevisstgjøre barna på de ulike årstidene og hvorfor vi har årstider. **Vinteraktiviteter;** Benytte årstidsbestemte muligheter for variasjon i aktiviteter

Geologi: Mange barn har rikelig erfaring med sand ettersom små hender har sanset, bearbeidet og skapt alt fra sandkaker til mer avansert byggverk. Slik ligger forholdene til rette for å gjøre nye oppdagelser ved å lede barna fra sandkassen til deler av geologiens spennende verden. Rammeplanen sier at; Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper. Gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi skal barnehagen bidra til at barnas opplever og utforsker naturen og naturens mangfold. Rammeplanen sier og at: Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet antall, rom og form skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

Januar

uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
1				1	2 Planleggingsdag bhg. Stengt. Personalet: Arbeide med kompetanseløypen 2025/ 2026, årsplan 2026 samt saker iht årshjul	3	4
2	5	6 ... turdag	7 ...	8 ... turdag	9 ... turdag; Tur til Svartediket	10	11
3	12 Gang på skøyter for gul og rød gruppe. ... Grønn: Tema:	13 ... turdag	14 ... Tema:	15 ... turdag	16 ... musikksamling ...	17	18
4	19 skøyter for gul og rød gruppe. ...	20 ... turdag	21 ... Tema:	22 ... turdag	23 ... turdag; Tur til Svartediket	24	25
5	26 skøyter for gul og rød gruppe. ... Grønn Tema:	27 ... turdag	28 ... Tema:	29 ... tur til Svartediket	30 planleggingsdag bhg stengt.	31	

FEBRUAR

Innhold:

Årstid, vinter/ klima

Geologi

Nærmiljø og samfunn; Markere samefolkets dag 6.2

Karneval og kafe 12.februar kl. 15.00

Kylling prosjekt starter

Etablere loggbok

Etablere setteklasser

Bøker: «På eventyr i Sapmi»

Kunst: lage svarte katter

Kylling prosjekt: vaske egg og legge dem i rugemaskin

Sanger: «februar sangen»,

«karnevalsangen «karusellsamba» «Boller opp og boller ned»

Musikk: Lytte til samisk musikk. Lage rasleinstrumenter til karneval

Kunst; Vi lager våre egne fossiler i leiere.

Fossiljakt; gjemme ting i sandkassen.

ARBEIDSMÅTER:

Tema; Geologi: I avsetningsbergartene kan vi finne spor etter planter og dyr som levde på den tiden jorda ble «avsatt». Avtrykk etter organismer kalles fossiler. Vi kan bruke funn av fossiler til å finne ut hvor gammel en bergart er. I 1999 ble det funnet fossiler av alger ved Alta i Finnmark som er 1800 millioner (1,8 milliarder) år gamle. Dette er de eldste livstegn som er funnet i Europa, men i Afrika og Australia er det funnet spor av liv mye tidligere. En regner med at jorden er 4,5 – 5 milliarder år gammel. Avsetningsbergartene dannes nede i store løse masser som f.eks. utenfor kysten av Norge. Nede i disse avsetningene har rester av planter og dyr blitt omdannet til olje og gass. Oljen og gassen stiger opp i hulrom og sprekker i de nydannede bergartene. For at det skal bli store mengder olje og gass på et sted, må det finnes tette lag som oljen og gassen samles opp under. (naturfagsenteret, UIO). Vi studerer fossiler i bøker, og kanskje har noen en fossil vi kan få låne? **Kunst;** Vi lager våre egne fossiler i leiere. **Fossiljakt;** gjemme ting i sandkassen.

Etablere setteklasser: Vi studerer steinene vi har funnet på «skattejakt» gjennom lupe. Hva ligner steinene på når vi ser på steinens mønstre? Barna oppfordres til å bruke fantasien (eks: den ligner en potet, et troll....) Vi lager «setteklasser» til steinsamlingen vår. Vi sorterer steinene etter farger, størrelse, form mm.

Nærmiljø og samfunn; Markere samefolkets dag: Vi markerer dagen gjennom uken i felles samling hvor vi forteller om samefolket og litt om deres historie og levested. Vi bygger «lavvo» hvor vi samles og lytter til samisk musikk og viser bilder av "samiske klestradisjoner", lavvo og reinsdyr. Vi fargelegger det samiske flagget. Vi lager samisk festmat; Bidos fra Karasjok, til lunsj. Dette er samisk festmat som tradisjonelt serveres på samenes dag. "Leage buorre"!!! Vi leser samiske fortellinger fra boken; «På eventyr i Sapmi»

Karneval/ fastelavn: Vi lager svarte og fargerike papirkatter som vi pynter barnehagen med til karneval. Vi lager en papirsekk som vi skal bruke til "å slå katten ut av sekken". Barna får lage forskjellige instrumenter av gjenbruksmateriale. Barna møter i barnehagen utkledd. På formiddagen har vi "vis og fortell samling" hvor barna presenterer seg selv med å fortelle om hva de er utkledd som og vise hva de kan gjøre i kraft av rollen. Litt "klovnerier" og fremvisning av sketsjen "Fruen og tjenestepiken, Emma", blir det også.

Kylling prosjekt: Vi låner rugemaskin, og nødvendig utstyr. Vi lyser eggene slik at barna kan se hva som skiller et rugeegg fra et vanlig egg. Rugingen tar 3 uker. Vi ser på bilder, lyser egg og følger med på kyllingenes utvikling. Selve klekkingen vil ta et par døgn fra første – til sistemann er klar. Vi vil møte barnas undring og ta deres spørsmål til videre fordypning og progresjon. Etter klekkingen skal barna få være med på alt fra stell, foring, rengjøring og temming av kyllingene. Vi lager kalender der vi teller ned til kyllingen skal klekke ut. Vi gjør også i stand buret til kyllingene. Finner fram mat, vann, varmelampe, teppe og en sandkasse der kyllingene kan vaske seg. Kanskje det er noe kyllingene liker å leke med? Blader/ kvister? Kanskje de liker å få noen tegninger inne i buret sitt også?

Mål: Tema: Geologi: Mange barn har rikelig erfaring med sand ettersom små hender har sanset, bearbeidet og skapt alt fra sandkaker til mer avansert byggverk. Slik ligger forholdene til rette for å gjøre nye oppdagelser ved å lede barna fra sandkassen til deler av geologiens spennende verden. **Fossiljakt;** Gi barna erfaring med hvordan geologer og arkeologer arbeider, samtidig som de øver observasjon, tålmodighet, finmotorikk og spenning.

Markere samenes dag: I rammeplanen for barnehager står det i fagområdet "Nærmiljø og samfunn" at barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med at samene er Norges urbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv.

Karneval: betyr "slutten på kjøtt" og markerer inngangen til fasten. Tradisjonen er en kilde til lek og kunnskap om vår historie, vår kultur, myter, tro og overtro.

Kylling prosjekt: Med dette prosjektet kobler vi med vår og nytt liv i naturen. Barna får erfare hvor maten kommer fra og arbeide med fagområdet bærekraftig utvikling. Dette prosjektet vil være et fint utgangspunkt for å arbeide med sosiale relasjoner og hvordan man skal behandle både dyr og medmennesker.

FEBRUAR

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
5							1
6	2 lage rasleinstrumenter til karneval	3 Turdag	4 Bok: På eventyr i Sapmi 	5 Turdag	6 SAMEFOLKETS DAG Middag: Bidos	7	8
7	9 Gang på skøyter i bergenshallen lage svarte katter	10 Turdag	11 Besøk fra Haukeland skole. Overføringssamtaler førskolebarna pynte til karneval kafe	12 KARNEVAL KAFE barna kler seg ut etter eget ønske, i samarbeid med foreldre. Vi har «vis hvem Du er/ hva du kan samling. Fremvisning av sketsj og slår Katten ut av sekken. Foreldre m/familie er velkommen kl.15.00-16.00	13 musikksamling 	14 Valentinsdag 	15 Fastelavn
8	16 Gang på skøyter i bergenshallen så frø	17 turdag	18 Turdag etablere sette kasser og loggbok Foreldremøte i barnehagen kl. 19.00? Ikke avklart	19 turdag	20 Barnas Kulturhus kl. 10.00. Teater; Flumba turdag	21	22
9	23 Gang på skøyter i bergenshallen Kylling prosjekt starter; Vaske egg skolen denne uke)	24 Turdag sette på rugemaskinen	25 Kunst; Vi lager våre egne fossiler i leiere. Turdag	26 Turdag	27 Fossiljakt; gjemme ting i sandkassen.	28	

Mars

Innhold;
Arstid: Vår
Tema; geologi
Kylling prosjekt

Barnehagedagen 10 mars

Påske

Påskekafe 26.mars KL. 15.00 TIL 16.00; Foreldre m/fam. er hjertelig velkommen til kafe i barnehagen.

Tema: geologi; størknings bergarter; studere mønster på stein og legger dem i vann. Lage vulkan i sandkassen.

Ruge ut kyllinger

Gjøre klart bur til kyllinger.

Gi kyllinger mat og sand

Barnehagedagen- rom for alle

Påskeynt

Sanger: Mars sangen, en liten kylling i egget lå og kyllingen av Alf Prøysen.

ARBEIDSMÅTER:

Kylling prosjekt: Vi låner rugemaskin, og nødvendig utstyr. Vi lyser eggene slik at barna kan se hva som skiller et rugeegg fra et vanlig egg. Rugingen tar 3 uker. Vi ser på bilder, lyser egg og følger med på kyllingenes utvikling. Selve klekkingen vil ta et par døgn fra første – til sistemann er klar. Vi vil møte barnas undring og ta deres spørsmål til videre fordypning og progresjon. Etter klekkingen skal barna få være med på alt fra stell, foring, rengjøring og temming av kyllingene. Vi lager kalender der vi teller ned til kyllingen skal klekke ut. Vi gjør også i stand buret til kyllingene. Finner fram mat, vann, varmelampe, tepper og en sandkasse der kyllingene kan vaske seg. Kanskje det er noe kyllingene liker å leke med? Blader/ kvister? Kanskje de liker å få noen tegninger inne i buret sitt også.?

Barnehagedagen; Tema: «Felleskap og inkludering», med slagordet **«Rom for alle»**, som fokuserer på at alle barn skal føle seg velkomne, verdsatte og ha like muligheter til å delta i barnehagens liv. Dagen brukes til å synliggjøre barnehagens arbeid og invitere foreldre inn for å oppleve lek, læring og det å være en del av fellesskapet.

Påskeforberedelser og symbolikk: Vi samtaler om hvorfor vi feirer påske og lager påskeynt hvor vi finner tema i symbolikken "Det nye liv", som egget, haren, lammet og spirende planter. (lage påskekyllinger av dorullhylser, så karse i eggekartonger, male på egg og lignende) **Påskekafe:** Foreldre m/fam. er hjertelig velkommen til påskekafe og underholdning fra barna. Vi avslutter med påske skattejakt ☺.

Geologi: Størknings bergarter; Magmatiske bergarter er dagbergarter, gangbergarter og dypbergarter. Dette er bergarter som er laget ved størkning av flytende magma. Dagbergarter lages når lava strømmer ut fra en vulkan og dekker bergartene som allerede er på overflaten. Når smelten ikke når opp til overflaten størkner den i ganger eller dyp nede i jordskorpen – og blir da gangbergarter eller dypbergarter. Vi går ut opp plukker noen ulike steiner og vi legger steinene i vann – ser vi mer av fargene og mønstrene nå? Vi lager en vulkan i sandkassen sammen med barna. Bland tre teskjeer bakepulver og litt rød konditorfarge i vulkankrateret. Drypp litt eddik ned i krateret.

MÅL: Kylling prosjekt: Med dette prosjektet kobler vi med vår og nytt liv i naturen. Barna får erfare hvor maten kommer fra og arbeide med fagområdet bærekraftig utvikling. Dette prosjektet vil være et fint utgangspunkt for å arbeide med sosiale relasjoner og hvordan man skal behandle både dyr og medmennesker.

Barnehagedagen: Vise frem barnehagens kvaliteter og betydningen av at alle barn inkluderes, behandles med respekt, og oppmuntres til medvirkning.

Påskan: I likhet med julen er påskan en viktig høytid for oss, og den er knyttet opp mot en rekke tradisjoner og forventninger. Påskan symboliserer det nye livet, og vi legger vekt på aktiviteter hvor omsorg og omtanke for hverandre fremheves. Vi skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon.

Geolog: Ved å samle inn og studere steinenes farge, mønster og form får barna kjennskap til at det finnes flere typer stein og at vi kan skille dem fra hverandre ved å studere likheter og ulikheter. Barna får ny matematisk innsikt og tilgang på nye ord og begreper.

lære om vulkaner og få en forståelse om hvorfor de oppstår og hva som skjer under et vulkanutbrudd.

MARS

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
9							1
10	2 plukke ulike stein og legge dem i vann. Studere mønster og farge	3 Turdag 	4 	5 konsert i Permanenten: Ikke en dag uten. Kl. 09.30-10. Frokost kl. 8 denne dagen. dra fra bhg. Kl. 8.30	6 musikksamling 	7	8
11	9 lage vulkan i sandkassen	10 Barnehagedagen; «rom for alle»	11 Barnas Kulturhus: 3 ruiner kl. 10.00 lage påske pynt	12 Turdag Gjøre klart kylling bur	13 Turdag Barnas kulturhus; Storm i hodet kl. 10.00	14	15
12	16 Besøke Trollmuseet kl. 10.00 lage påskepynt Kyllinger kommer denne uken	17 Barnas Kulturhus; Vesenet. Ordløs musikalsk forestilling kl. 10.00 – 10.40 Dra fra bhg. 9.00	19 Turdag telle kyllinger og gi sand til kyllingene	19 Turdag 	20 musikksamling Middag: steinbit	21 Kyllingprosjekt: Vi trenger hjelp av barn/ foreldre til pass og stell av kyllingene	22 Kyllingprosjekt: Vi trenger hjelp av barn/ foreldre til pass og stell av kyllingene
13	23 Turdag lage påske pynt	24 Turdag	25 lage påskepynt	26 PÅSKEKAFE KL. 15.00 TIL 16.00; Foreldre m/fam er hjertelig velkommen til kafe i barnehagen. Barna vil underholde dere med sang, vi dekker til koldtbord med gul mat, og vi avslutter med «påskeskattejakt»	27 Turdag Middag; Steinsuppe (i lava) Portugisisk Sopa de pedra	28	29 Sommertid Stille klokken en time fram Palmesøndag
14	30 Aktiviteter etter antall barn påmeldte Skolens påskeferie	31 Aktiviteter etter antall barn påmeldte					

APRIL

Innhold;
Årstid: Vår
Tema: Geologi; leire og omdanningsbergarter

Tema; geologi: leire, omdanningsbergarter
lage leire figurer
vaske steiner og ser på stripete stein
sanser; kjenne på hvordan tein kjennes ut og høres ut.
Lage en koffert med ulike stein figurer og leire figurer. Vi
putter inn naturmaterialer som vi finner ute når vi er på tur.
Barna lager eventyr til de som bor i kofferten

Sanger;
April sangen, oppe på fjellet bor det troller,
Eventyr: barna lager eget eventyr
Kunst: lage leirfigurer og eventyrkoffert
Sanser: kjenne og lytte på stein

Arbeidsmåter:

Tema; Geologi: Leire; Leire er det mest utbredte sediment på jorden og store deler av dyphavet er dekket av leire. Leire er dannet av fjell og stein som er knust og slipt gjennom flere istider og store naturkrefter til en fin masse. Når du holder en klump med leire i hendene, kan du tenke at den er mange tusen år gammel! I Norge er det naturlige forekomster av blåleire og brunleire overalt hvor det tidligere har vært hav. Leire og keramikk er også kulturmaterialer med lange håndverkstradisjoner. Ubrent leire ble tatt i bruk lenge før menneskene visste at leira kunne brennes for å bli sterk og varig. De eldste keramikkgjenstandene vi kjenner, er 30 000 år gamle og er små figurer av kvinner, menn og dyr («Ceramic», 2025). Det ble også laget redskaper, skrifttavler (kileskrift), kar og krukker til oppbevaring, tilberedning og servering av mat, og hus og bygningskomplekser av leire. **Vi lager figurer og kopper av leire** sammen med barna.

Omdanningsbergarter; Omdanningsbergarter, eller **metamorfe bergarter**, er steiner som har forandret seg helt uten å smelte. Du kan tenke på det som "superkrefter" fra naturen som gjør en gammel stein om til noe helt nytt. Dypt nede i jorda er det veldig varmt og tungt. Når jordskorpeplater krasjer sammen, blir steiner klemte og varmet opp. Steinen blir ikke til flytende lava, men den blir myk nok til at mineralene inni den kan flytte på seg og lage nye mønstre. En kjedelig kalkstein kan for eksempel bli til glitrende **marmor**, og leirstein kan bli til fargerik **skifer**. Du kjenner dem ofte igjen på at de har **striper** eller tynne lag som ser ut som de er presset sammen. Vi plukker stein ute på tur og i barnehagen som vi senere **vasker**. Vi studerer steinene når de er våte og ser på stripene og prikkene og alle fargene som er på steinene. Vi bruker **sansene** våre og kjenner på steinen sin overflate om den er glatt, ru og kald. Vi hører på lyden som steinen lager, når vi slår to steiner sammen.

Eventyr koffert: Sammen med barna skal vi lage et eventyr koffert der vi lager stein troll, små dyr og ting som barna vil ha i kofferten. Vi lager sammen med barna et eventyr/ fortelling om hvem som bor i kofferten. Vi finner naturmaterialer som vi skal bruke, når vi er ute på tur sammen med barna.

Minivekselbruk: Vi gjør klar våre plantekasser mini – vekselbruk), og blander inn kompostjord i plantejorden.

Mål; Ved å tilby barna materiale som vekker barnas nysgjerrighet og undring, lokkes barn til utforskning og handling. Gjennom å legge til rette for variert utforskende og skapende arbeid i leire som «utvider og bygger videre på barnas interesser», kan barna få oppleve mestring og samtidig få noe å strekke seg etter. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44). Rammeplanen sier at: Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring og at barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper. (Kapittel 9 Barnehagens fagområder - Natur, miljø og teknologi)

Eventyr koffert: Gjennom arbeid med fagområdet kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. (Rammeplanen, 2017)

Mini vekselbruk: Lære barna om økologisk «matauk». Barna lærer om økologisk balanse mellom jordorganismer, planter, insekter, dyr og menneske, og får dermed innsikt i økolog

APRIL

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
14			1 ONSDAG FØR SKJÆRTORSDAG STENGT	2 Skjærtorsdag	3 Langfredag	4	5 1.påskedag
15	6 2. påskedag	7 Tur dag Bake til Lunsj Vis og fortell. Ta med en leke/ting	8 Tur dag lage leirfigurer og kopper	9 Turlek i barnehagen tema	10 Turlek i barnehagen Middag: Havregrøt med striper	11	12
16	13 mini vekselbruk Tur dag	14 plukke naturmateriale ute på lekeplassen Bake til Lunsj Vis og fortell. Ta med en leke/ting Prosess støttesamling kl.11.30-15.30 Kompetanseløype 2025-2026	15 lage figurer til eventyret kofferten Tur dag	16 Tur dag Plukke naturmaterialer på turen tema	17 musikksamling Besøke Naturhistorisk museum. Isen smeltar! Det e på ekte! Kl. 10.00 Middag:	18	19
17	20 lage fortelling til eventyr kofferten Tur dag	21 Tur dag Bake til Lunsj Vis og fortell. Ta med en leke/ting	22 fortsette på eventyrkofferten Tur dag	23 Tur dag tema Førskolegruppen; Leke- og lesestund på Haukeland skole kl. 10.00	24 tur dag Middag:	25	26
18	27 vaske stein og studere stripene på steiner Tur dag	28 Tur dag Bake til Lunsj Vis og fortell. Ta med en leke/ting	29 kjenne hvordan steiner kjennes ut Tur dag	30 Tur dag tema			

MAI

kalkstein

Marmor

granitt

Gneis

Sanger; «Mai-sangen» «17-mai sang for de små»,

Forsøk: Tetthets og tyngde eksperiment

Innhold:

Årstid: vår

Tema; Geologi;

Klassifisering

Tetthet og tyngde eksperiment

NB! 17 MAI KAFE TIRSDAG 12. MAI KL. 15.00 – 16.00

PLANLEGGINGSDAG FREDAG 15. MAI. BHG STENGT

Avsetningsbergarter.

Sortere stein etter mønster og form

Flyte, synke, veie og sammenlikne

Så grønnsaker og urter ute

17 – mai kafe i barnehagen 12 mai

Arbeidsmåter:

Geologi: Avsetningsbergarter; er det som i tidligere geologiske tider havnet i sjøen, gjennomgikk en sammenkitting og herding til stein. På grunn av steinfeldinger kan vi studere disse som bergarter på land. Disse har ofte en lagdelt struktur, hvor lyse soner veksler med mørke. Dette skyldes årstidsvariasjoner. De lyse lagene er et resultat av vårløsningens store sandtilførsel, men de mørke, som ble avsatt senere på året, består av leirpartikler og organiske materiale. Vi finner mye sandstein her til lands: Leire har gitt opphav til *leirstein* eller *leirskifer*. Fargen er gråsvart, og de enkelte partiklene er så små at de er umulige å se med blotte øye. Vi går på «skattejakt» etter spraglede konglomerater og runde steiner av ulik opprinnelse som er sammen kittet. Bergartene som nå er nevnt er hovedsakelig av mineralsk opprinnelse. Men også organisk materiale har gitt opphav til bergarter. Skall og skjeletter fra tidligere tiders dyreverden har resultert i massive forekomster av *kalkstein*. Fossilene vi finner i kalkstein forteller om et yrende dyreliv og om tider da vi hadde korallrev langs våre kyster. Flere bygninger er dekorert med kalkplater som inneholder fossiler. **Tetthets og tyngde eksperiment:** Et eksperiment med **tetthet og tyngde** (ofte kalt "lag-på-lag"-eksperimentet) er en visuell og enkel måte å forstå hvorfor noen ting flyter mens andre synker. Vi bruker steiner og lette gjenstander f.eks. fjær, treklosser, plastikk o.l. vi lar barna utforske hva som synker og hva som flyter. Vi la barna veie og sammenligne. Vi fortsetter å samle stein til sette kassene våre, når vi er ute på tur og ute på lekeplassen vår. Der vi sorterer steinene etter mønster og form. (prikkete, stripete og lag på lag steiner)

Årstiden vår; Dyrkningsprosjektene våre faller naturlig inn under økologisk dimensjon ved å gi barna direkte innsikt i samspillet i naturen, samt at det bidrar til matplantenes vekst og utvikling. Vi bearbeider jorden, sår grønnsaker, luker og vanner. Barna er med å velge ut hva vi skal dyrke innafor et utvalg som passer vårt klima (poteter, gulrøtter, sukkererter, persille, reddiker, gressløk, salat mm). Små barn vil i større grad smake på ulike grønnsaker når de har dyrket dem selv.

Nasjonaldag og 17. mai kafe: Vi lærer nasjonalsanger og lager pynt. På kafeen inviteres dere til kjøp av kaffe og kaker, det blir underholdning og 17-mai leker som tombola, sekkeløp, ringspill og ballkast.

Mål: Geologi: Barn skaper struktur i verden bla ved å finne likheter og sammenhenger mellom gjenstander. Når vi studerer ulike stein, får barna erfaringer med forskjellige former og overflatestrukturer. Barn samler naturlig på stein, pinner og skjell. De former i plastilin, trolleig, leire – bygger med klosser, leker med pinner og kongler, plastfigurer og koppestell.

Gjennom slike aktiviteter gjør barna seg stadig nye erfaringer med former og figurer. Disse gir også en god innfallsvinkel til utvikling av barnas matematiske språk og forståelse.

Årstid: vår/ dyrking av grønnsaker: Barna erfarer viktige sammenhenger i naturen og kan forstå at naturen er grunnlaget for maten vi spiser, fra jord – til bord. Barn er utforskende av natur og de undersøker omgivelsene fra ulike perspektiv for å tilegne seg kunnskap, erfaringer og mening. Barnehagen skal støtte barns lyst til å leke og utforske (Rammeplanen 2017), og gjennom de valgte aktivitetene får de undersøke, utvide sine perspektiver og får ny innsikt.

Markering av nasjonaldagen står sterkt i vår tradisjon, og vi tar vare på kunnskap og tradisjoner forbundet med feiringen.

Mai							
Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
18.					1 1.mai Offentlig høytidsdag	2	3
19.	4 Turdag lage 17.mai sløyfe	5 Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	6 Turdag lage vimpler til 17 mai	7 Turdag: Sortere stein etter mønster	8 Musikksamling Turdag Middag; Rømmegrøt Frigjøringsdagen 1945	9	10
20.	11 Turdag	12 «17-mai» kafe kl. 15.00 – 16.00 for barn, foreldre m/fam. Sangunderholdning og «17-mai leker»	13 Turdag Tetthets og tyngde eksperiment	14 Kristihimmelfartsdag	15 Planleggingsdag. Barnehagen stengt	16	17 Grunnlovsdag.
21.	18 Turdag så ute Arbeidsuke for ungdomsskoleelev	19 Turdag	20 Gruppefotografering i barnehagen kl. 10.00	21 Turdag	22 turdag Middag: Lag på lag lasagne m/ salat	23 Pinseaften	24 Pinsedag
22	25 2. Pinsedag	26 Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	27 Turdag sortere steiner	28 Turdag	29 Musikksamling Middag:	30	31

JUNI

Kvarts

Feltspats

Biotitt

Innhold:

Årstid sommer

Tema; Geologi

Sommerfest i barnehagen 04.6?

Dagstur til Ulriken for førskolebarna: 11.06

Solvett barnehage

Mineraler; Kvarts, feltspat, Glimmer og kråkesølv

Se i et forstørrelsesglass.

Arrangeres av foreldre

Vi går opp til Ulriken og tar banen ned

Sanger: «juni sangen», «soltrall», «fløy en liten blåfugl»

Sanser; Gå barbeint på fjell, og klatre

Forsøk: Magnetisme

Formingsaktiviteter: «familien min i stein», «larve i stein»

Bok: larven aldri mett

Drama; Bukkene bruse sangen

Arbeidsmåter:

Årstid sommer: Varmere vær, lettere klær, solbeskyttelse; Somrene på Vestlandet kan være veldig varierende, ofte med regn og skyet vær, men også med solrike dager.

Temperaturene ligger normalt mellom 15-20c, og av og til så varmt som 25-30c. vi har samtaler om hva vi bør gjøre for å beskytte oss mot sol og varme.

Solsmart barnehage: Barnehagen er en «solsmart» barnehage i regi av kreftforeningen. Vi følger kreftforeningens solråd og solvetts regler. Vi laster ned og arbeider med aktivitetsheftet; «Lek og lær om sola» - «Når må vi beskytte oss i solen?». Vi leser historien om «Solfryd». hva kan vi lære av skyggen? Hva kan vi lære av dyrenes måte nå beskytte seg mot solen? Bruke værhjulsplakat.

Geologi; stein og mineraler er som en kake. Mineraler er som ingrediensene (mel, sukker og egg). Hvert mineral er helt rent og likt seg selv. Mens steiner er som selve kaken. De er laget av en blanding av forskjellige mineraler som er «bakt» sammen nede i jorda. Du kan ofte se hvilke mineraler som er i en stein ved å se på fargen. **Prikkete stein:** hvis steinen har svarte, hvite og rosa prikker (som granitt), er det forskjellige mineraler som bor sammen. **Glitrende stein:** Ser du noe som ligner på sølvflak? Det kalles ofte **kråkesølv** (glimmer) og er et veldig vanlig mineral i Norge. **Gjennomsiktig stein:** Noen mineraler ser ut som glass eller farget sukker, som **kvarts**. **Steiner kan være gamle:** Noen av steinene du plukker opp i fjæra kan være mange millioner år gamle og har kanskje en gang vært flytende lava. Vi titter på stein gjennom et forstørrelsesglass og ser om vi kan se forskjellige farger som sort, hvit og rosa m.m. Vi undrer oss sammen med barna hvor gamle steinene kan være. Eldre enn oss? Bestemor? Eller enda eldre?

Sanser; På turdager lar vi barna gå barbeint på fjell hvis det er varmt. Har solen varmet opp fjellet, kan vi kjenne forskjell på de varme, mørke bergartene og de kaldeere, lyse overflatene. Vi finner en passe fjellknaus som barna kan klatre i.

Forsøk: magnetisme; Magnetisme i stein skyldes hovedsakelig mineralet **magnetitt** (jernoksid), som er naturlig magnetisk og kan tiltrekke andre jernholdige materialer; en spesiell form leidarstein, ble historisk brukt som kompass, og millioner av år gammel magnetisme kan bevares i steiner (f.eks. hematitt) og registrere jordens magnetfelt, noe som er viktig for geologisk forskning. Vi gir barna magneter og la dem teste hvilken steiner som vi har samlet som har jerninnhold.

Drama: vi skal dramatisere Bukkende Bruse sammen med barna.

Mål:

Årstid sommer: Varmere vær, lettere klær, solbeskyttelse: Når mye av tiden vi bruker er utendørs, er det ekstra viktig å ha gode rutiner for å beskytte både barn og voksne mot solen.

Sommerfest: En sosial sammenkomst i barnehagen hvor foreldre samarbeider og har regien. Hyggelig avslutning på barnehageåret og avskjedsmarkering for skolestarterne.

Geologi: I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. (Rammeplanen 2017)

Forsøk, magnetisme: finne ut at ikke alle steiner er like, og at mineralinnhold kan variere. Barna får førstehåndsføring med magnetisme.

Drama; Bukkende bruse; Rammeplanen sier at vi skal motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer.

Juni

uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
23.	1 Turdag Vi leser historien om «Solfryd».	2 Turdag	3 Turdag aktivitetsheftet; «Lek og lær om sola»	4 SOMMERFEST I BARNEHAGEN KL. 15.00 – 17.00 (I regi av foreldre)?	5 Tur til Montana Drama bukkende brus	6	7
24.	8 Turdag se på stein gjennom forstørrelsesglass	9 Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	10 Turdag forsøk: magnetisme	11 TURDAG TIL ULRIKEN FOR FØRSKOLEGRUPPEN (Væravhengig) Dra kl. 10.00. Tilbake kl. 14.30 felles lek i bhg	12 Musikksamling Turdag	13	14
25.	15 Turdag lage stein familien min på bilde	16 Bake til lunsj Turdag	17 Turdag fortsette på stein familien min på bilde	18 Førskolegruppe Turdag	19 Tur til Montana Drama bukkende bruse	20	21
26.	22 Turdag lese boka om larven aldri mett	23 Bake til lunsj Eventyr; Turdag Sankthansaften	24 Turdag lage larve i stein (Siste skoledag før ferien)	25 Førskolegruppe Turdag	26 Musikksamling Turdag Middag:	27	28
27.	29 Turdag 	30 Bake til lunsj Turdag Siste dag på sfo.					

JULI

Innhold:
Årstid sommer
Geologi
Kopiere bilder
Hovedrengjøring

Gjøre ferdig påbegynt arbeid i tilknytning til temaarbeid vårsemesteret.
Lage minnepinne med bilder av «Livet i barnehagen» til skolestarterne
Utføre diverse nødvendige forberedelser til sommerlukket og hovedrengjøring av barnehagen.

Sanger: «juli sangen», «soltrall»
Bok: Peppa gris på sommerferie

NB! SOMMERFERIE OG SOMMERLUKKET FRA 13 juli til 03 august (3 UKER)

ARBEIDSMÅTER:

Geologi: Vi summerer opp arbeidet vi har gjort så langt, og gjør ferdig dokumentasjonen. Barna gjør ferdig bilder, bygg og modeller som de har arbeidet med gjennom våren.

Årstid: Sommer: Vi bruker ellers gode og varme dager til sommeraktiviteter som ulike vannleker, hoppe tau og paradis, tripp trapp tresko mm.

Vi samler sammen barnas tegninger og setter dem sammen til et hefte.

Barn som begynner på skolen, får hver sin minnepinne med bilder fra «Livet i barnehagen» og diplom.

Ellers blir dagene frem mot sommerferien brukt til å gjøre nødvendig rydding i barnehagen.

VI ØNSKER ALLE EN FIN SOMMER OG EN GOD OG OPPLEVELSESRIK FERIE!!!

JULI

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
27			1 SÅPEBOBLER 1 stk sunlight» sæbe» på fat, skummes opp med litt vann. Anvend trådsnelle til å blåse frém boblene Eller; Zalo + vann + littsukker. La stå til dagen etter.	2 Utføre diverse nødvendige forberedelser til sommerlukket og hovedrengjøring av bhg	3 Utføre diverse nødvendige forberedelser til sommerlukket og hovedrengjøring av bhg Middag: tømmer frysen for rester	4	5
28	6 Bok: Peppa gris på sommerferie (Ferieavvikling ansatte)	7 Utføre diverse nødvendige forberedelser til sommerlukket og hovedrengjøring av bhg	8 Utføre diverse nødvendige forberedelser til sommerlukket og hovedrengjøring av bhg	9 Utføre diverse nødvendige forberedelser til sommerlukket og hovedrengjøring av bhg	10 Utføre diverse nødvendige forberedelser til sommerlukket og hovedrengjøring av bhg Middag: tømmer frysen for rester	11	12
29	13 Sommerferie. bhg. stengt. 13.07 - 3.august	14	15	16	17	18	19
30	20 Sommerferie. bhg. stengt. 13.07 – 3.august	21	22	23	24	25	26
31	27 Sommerferie. bhg. stengt. 13.07 - 3.august	28	29	30	31		

AUGUST

INNHold:

Årstid: Sommer

Tilvenningsprogram for nye barn i barnehagen

Lage skryteplakat til nye barn

Samlingsstunder:

Kreativitet, kunst og håndverk

Nye barn får primærkontakt. Barn blir kjent med barn og voksne, og barnehagens rutiner

Foreldre tar med bilder av barnet og familie

Værtavle og kalender, Synge navnesanger, lese bøker, Kims lek

kunst: Male «grøtbilder». Male hånd – og fotavtrykk

Sanger: Hei, hei, hei jeg heter.....,

August-sangen

Geologi

«på skattejakt etter stein»

ARBEIDSMÅTER:

Tilvenning: Eget tilvenningsprogram med primærkontakt for nye barn. Barna i barnehagen engasjeres som en del av tilvenningsprogrammet. Ved tilvenning av nye barn, får " frivillige" andre barn i oppgave å være med på omvisning i barnehagen, vise frem leker og materiell, ta med i lek osv.

" Myk" start etter ferien hvor fritt valg av lek og aktiviteter preger de første ukene. Gå turer i barnehagens nærmiljø og til " våre" faste turområder.

Skryteplakat; Nye barn får med seg bilder til barnehagen. Vi lager " skryteplakat" **med bilder av barnet eventuelt. m/familie.**

Vi bruker samlingsstunder til å presentere nye og " gamle" barn. Barna tar med bilder for å " vise og/ eller fortelle" om familien sin og venner. Bilder av familien er også en god trøst når savnet etter familien blir stor.

Samlingsstunder; Vi synger navnesanger for å lære nye navn og leser fortellinger om det å være ny i barnehage. Lese bøker, bildebøker, pekebøker, rim, regler mm

Kreativitet, kunst og håndverk; De nye og yngste barna har vanligvis liten eller ingen erfaring med å male med hendene. Det er en prosess i seg selv å overvinne «frykten» for å «grise til» hendene sine. Små barn lærer om omgivelsen sine gjennom sansene og typisk for de yngste er å utforske leker og materiell gjennom munnen. Vi lager «grøtmaling» ved å tilsette konditorfarge i barnegrøt. Da kan den trygt både males med og spises.

Geologi: «På skattejakt etter stein». Vi etablerer nye og flere steinsamlinger som vi organiserer i sette-kassene. Vi sortere steinen etter størrelse, form, farge – og oppfordrer barna til å sortere etter egne kategorier (eks; glitterstein, prinsessestein, trollstein +++)

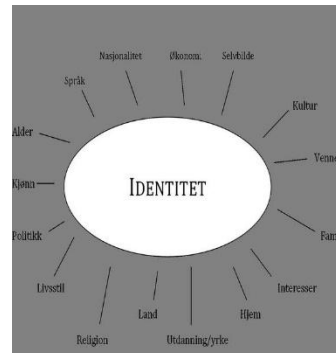
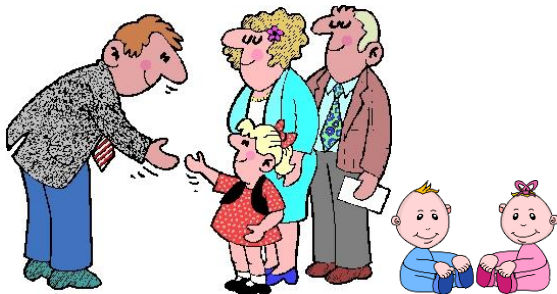
Mål:

Skryteplakat; Barnets oppstart i barnehagen er påvirket av et samspill mellom kjennetegn ved barnet, foreldrene og personalet, samt de rammene for oppstart som barnehagens rutiner representerer. Sammen med vår «primærkontakt – modell», som er forankret i tilknytningsteori, vil bilder av barnet og familien hjelpe barnet gjennom perioder med separasjons-angst.

Felles samlingsstund: Inkludere nye barn i barnegruppen, lære sanger, og rutiner, bli kjent med barna og de voksne, og bli innlemmet i temaarbeidet vårt.

Kreativitet, kunst og håndverk; «Grøtmaling» gir en god, trygg og morsom introduksjon til maling, da det ikke gjør noe om den samtidig spises. Kommunikasjonen og felleskapet som oppstår i gruppeaktiviteter hjelper bara til å knytte gode relasjoner mellom seg.

Geologi: Fag- og kulturformidlingen i barnehagen spiller en viktig rolle for språkutviklingen. Rike førstehåndserfaringer og erfaringer med fortelling, høytlesning, sang, dikt, rim og regler kommer språkutviklingen til gode. Når vi arbeider med stein og mineraler og setter det sammen i en praktisk kontekst, bidrar det til å skape felles fortellinger som gir barna varierte og positive erfaringer med å bruke språket og de får gjenkalle og bearbeide erfaringer og opplevelser.

AUGUST

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
31						1	2
32	3 Første dag etter ferie TILVENNINGSPROGRAM FOR NYE BARN denne måneden	4	5	6	7	8	9
33	10 TILVENNINGSPROGRAM FOR NYE BARN	11	12	13	14 (FØRSTE SKOLEDAG)	15	16
34	17 Tur dag grøttilde	18 tur dag	19 Tur dag male hånd og fotavtrykk	20 tur dag	21 Tur til Montana Musikksamling Middag:	22	23
35	24 Tur dag samlingsstund med navnesanger	25 tur dag	26 Tur dag samlingsstund med navnesanger	27 tur dag	28 Musikksamling Tur dag Middag:	29	30
36	31 Tur dag på skattejakt etter stein.						

SEPTEMBER

INNHold:

Høst

Geologi

Matauk

Høstfest for skolebarna 13.09 kl. 14.00- 15.00

Feire Karusellen barnehage 36 år 21.09

Evakueringsøvelse i barnehagen 18.09

Nb! Planleggingsdag 07.09 bhg. stengt.

Mineraler: som bygningsmaterialer

Matauk: Høste det vi har sådd i vår

Høstfest for skolebarna

Evakueringsøvelse i barnehagen

SANGER; «September sangen»

Kunst: lime stein i en ramme, lage en edderkopp av stein,

Lek: regnbueformede stable steiner

ARBEIDSMÅTE:

Geologi: Stein og mineraler er fundamentale råstoffer i det moderne samfunn, brukt til alt fra infrastruktur (pukk, grus, sement) og bygningsmaterialer (naturstein, skifer) til industriell produksjon av glass, metaller, elektronikk og gjødsel. De utgjør byggesteinene i hus, veier, broer og er essensielle for teknologi, kunst og kjemiske prosesser. Sammen med barna på turer og i barnehagen ser vi på forskjellige hus og bygninger hva de er laget av. Vi kjenner på trehus og murhus, er de like? Kan vi kjenne noe forskjell på tre og stein? Vi ser og kjenner også på glass. Vi undres sammen med barna om at glass har hvert sand en gang, som er blitt varmet opp til å bli glass.

Regnbueformede stable steiner; vi lager regnbueformede stable steiner sammen med barna, der blir barna utfordret til å leke med farger, former og balanse gjennom lek.

Høstfest for skolebarna; Vi inviterer også "skolebarna" til egen høstfest og gjensyn i barnehagen. Vi samles i stuen og barna får fortelle om hvordan de har det på skolen. Skolebarna oppfordres til å dele sine erfaringer med overgangen fra barnehage til skole og gi tilbakemeldinger og «råd» om hvordan vi kan forberede oss på en god måte.

Feire Karusellen barnehage 36år: Huset ble bygget i 1932 av arkitekt, Per Grieg. Ulriksdalsutbyggingen var et svar på boligmangel i Bergen også for finere villa strøk. Som han selv skrev så var "der som kjent en absolutt mangel paa saadane tomter i dette strøk". Terrengtilpassingen er en av de unike karakterene ved Ulriksdal. Det svakt hellende terrenget er inndelt i lange og smale tomter. Husrekken ligger med relativt stor avstand mellom seg. De fleste av villaene hans i Ulriksdal har en kubistisk eller rektangulær bygningskropp. De er klart inspirert av 1700-tallets hus med svalet valmtak. Per Grieg stod for 18 av de 30 nye husene som kom i Ulriksdal. I tillegg har de andre arkitektene som har bygget her, respektert tanken til Per Grieg og laget hus som innordner seg helheten. (Truls Grung: Per Grieg- Stor kunstner, stort menneske Bergen 1997)

Ulriksdal ligger på tidligere Ulriksdal gård. Denne plassen lå under gården Nordalset / Nordbø.

Ulriksdal ble utparsellert i 1931. I dag er området og husene som enkelthus verneverdige og bør reguleres til spesialområdevern ifølge antikvarisk dokumentasjon. Haukeland Universitetssykehus. Reguleringsplan 2007» **Omvisning:** Huset har en kjeller, en 2 etg og et loft i tillegg til barnehagelokalene. Barna blir tatt med på omvisning både i kjeller og loft, og vi forteller om hvordan livet kan ha artet seg for familien som levde der fra huset var nytt.

Brannvern og evakueringsøvelse: Torsdag 18.09: Gjennom Brannbamsen» Bjørnis tar vi opp tema om brannvern og gjennomføre evakueringsøvelser. Vi skal bla høre lyden av røykvarsleren, hva det betyr dersom vi hører den, hvordan evakuere trygt (er det lurt å gjemme seg hvis vi hører lyden av røykvarsleren? Hva om vi blir redd? Leke «gjemsel» og evakuere når røykvarsleren «uler» til avtalt møteplass. Vi lærer nødnummeret 1-1-0 og «Bæbu-sangen». Vi bearbeider inntrykkene ved å fargelegge tegninger av Bjørnis og samtale om øvelsen. Barna vil etter tur få låne med seg hjem «trøstebamsen» Bjørnis. Brannvernforeningen oppfordrer alle foreldre om til å gjennomføre evakueringsøvelse hjemme også!!! Kanskje dere får noen gode tips av barna når Bjørnis blir med hjem? Se <https://www.brannvernforeningen.no/aktuelt/kampanjer/brannvernuka/>

MÅL:

Geologi: Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Regnbueformede stable steiner: oppmuntrer barna til åpen lek hvor barnets egen fantasi bestemmer bruken, og barna får brukt sin fysiske og kognitive utvikling. Barna får også utvikle sine grunnleggende matematiske ferdigheter som sortering, sammenligning, måling og romforståelse.

Høstfest for skolebarna: Barna i barnehagen "mister" venner når barn begynner på skolen. Selv om avslutningen markeres i barnehagen kan det være vanskelig å forstå at de ikke skal komme tilbake i barnehagen etter sommerferien. Gjensynsgleden er gjensidig når vi møtes til høstfest i barnehagen." Skolebarna" får fortelle hvordan de har det, møte gamle venner, treffe de nye barna som har "fått plassen" deres og alle får anledning til å ta farvel (eller på gjensyn)

Feire Karusellen 36 år: Bevissthet om egen kulturarv og delaktighet i andres kultur skal bidra til at barn kan sette seg inn i andres ståsted. Barna får ta del i kulturen i nærmiljøet gjennom møte med institusjoner, organisasjoner og enkeltpersoner, samt i bøker og fortellinger. Kulturelt mangfold, ulike levevis er en del av fagområdet (Rammeplanen 2017)

September

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
36		1 Bake boller til skolebarna Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	2 Turdag matauk plukke det vi har sådd ute i bhg.	3 Turdag	4 Turdag Musikkksamling Middag: Fossile pølser: Pølser i frakk: Innebakte pølser	5	6
37	7 Planleggingsdag bhg. stengt	8 Turdag HØSTEFEST FOR SKOLEBARNA KL. 14.00 – 15.00	9 Turdag kjenne på ulike bygninger og hva de er laget av. Foreldremøte kl. 19.00-20.30???	10 Turdag	11 Turdag Middag: Prikkefisk; (Ørret; MC' n Fich`n Cheese	12	13
38	14 Turdag studere glass og få kjennskap til at glass er laget av sand	15 EVAKUERE INN; Øve på kode: rød	16 Turdag lime stein inn i en ramme	17 National brannvernuke Evakueringsøvelse i barnehagen	18 Førstehjelp for barn m/ Henry-dukken Middag: Lag på lag taco - tacotårn	19	20
39	21 Karusellen 36 år ☺	22 Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	23 Turdag lage stein edderkopp	24 Turdag	25 turdag Musikkksamling Middag:	26	27
40	28 Turdag Regnbueformede stable steiner	29 Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	30 Turdag 				

OKTOBER

Innhold:
Årstid høst
Tema: Geologi
Markere FN dagen 21.10
Høstutstilling 29.10
Halloween 31.10

Oppsummere og gjøre ferdig arbeid i forbindelse med tema.
Edelsteiner
Oppsummere og dokumentere tema gjennom året
Vi forteller om tradisjonen Halloween og lager gresskarlykt og suppe

Sang: "Oktober sangen"
Bøker: «Grønne tanker, glade barn»

Formingsaktiviteter:
kjøleskapsmagnet., Perle smykker.

Høstutstilling og kafe i barnehagen torsdag 29.10 KL.
15.00 – 16.00 for foreldre m/familie

Bake pepperkakehus til pepperkakebyen

ARBEIDSMÅTE

Årstid; høst;

Geologi; Edelstener; Edelstener er vakre steiner fra naturen som glitrer og har flotte farger. De starter som vanlige klumper nede i jorda, men etter at de blir vasket og slipt av flinke voksne, blir de til de skinnende steinene vi ser i smykker og kroner. En edelsten er egentlig et **mineral**, som er naturens egne byggesteiner. Det som gjør dem til "edelstener", er at de er spesielt pene å se på, de er ofte veldig harde, og de er sjeldne å finne. Edelsteiner finnes i alle regnbuens farger – noen er knallrøde, andre er dypblå eller gressgrønne. Edelstener blir laget dypt nede i jorda over veldig lang tid – ofte i mange millioner år! Noen steiner, som diamanter, blir laget fordi det er kjempevarmt og veldig trangt nede i jorda. Dette "presser" steinen til å bli kjempehard. Andre steiner blir til inni varm lava fra vulkaner som kjøler seg ned. Noen steiner blir til i grotter eller under vann når vann med spesielle stoffer i seg tørker inn og etterlater seg små krystaller. Vi ser i bøker og blader sammen med barna, og studerer de fine edelsteinene fra bildene. Vi lager kjøleskapsmagneter med «edelsteiner» som pynt. Og perler noen smykker/armbånd av smykkesteiner.

Markere FN dagen; Vi snakker om barns rettigheter og hva de betyr, at alle barn i verden har rett på disse rettighetene. Vi har samlinger med vårt Psykologiske førstehjelpsprogram for barnehagebarn; «Grønne tanker – glade barn» Gjennom «grønne» og «røde» tanker snakker vi om gode og dårlige følelser, opplevelser og hemmeligheter

Høstutstilling: Vi runder av tema med å oppsummere det vi har arbeidet med gjennom året, og gjør ferdig uferdige arbeider i tilknytning til tema. Vi varsler slutten på tema med en Høstutstilling i barnehagen. Den vil vise innsamlet materiale og arbeider som er gjort gjennom året. Dere inviteres til underholdning fra barna, omvisning og servering av høstsuppe, kake og kaffe ☺

Halloween; Vi pynter barnehagen til Halloween med gresskar og Halloween pynt. Vi forteller hvorfor noen feirer Halloween. Og lager gresskarsuppe, av gresskaret som vi lager lykt av.

MÅL:

Geologi; Samlet gjennom året har vi gjort et lite utvalg innenfor tema geologi. Utgangspunktet vårt har vært barnas egen interesse for stein og deres lek, utforsking og undring med sand og stein. Gjennom de valgte aktivitetenes tverrfaglighet har barna fått jobbet allsidig med alle fagområder i rammeplanen.

Markere FN dagen: Barnehagen skal i henhold til Rammeplanen og norske lover følge konvensjonen om barns rettigheter. Vi er pliktig til å informere barn om deres rettigheter, samtidig er vi også pliktige til å hjelpe barn som opplever sin barndom vanskelig og konfliktfylt. Ved å fortelle barna om deres rettigheter og snakke om gode og dårlige hjemligheter, gjennom Psykologisk førstehjelps – program; røde og grønne tanker. Vårt mål er å hjelpe barna med å sette tydelige grenser for seg selv og andre. Samtidig vet de at de kan komme til oss voksne i barnehagen å få hjelp, for å bli sett og hørt.

Halloween; gjennom markering av Halloween får barna kjennskap til andre kulturelle feiringer og merkedager. Rammeplanen sier at; «Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi». (Rammeplanen 2017, s.54)

Høstutstilling: Høstutstillingen holdes for å vise frem noe av det vi har arbeidet med gjennom året. Samtidig markerer høstutstillingen overgangen til barnehagens faste aktiviteter og tradisjoner, som de to siste månedene i året preges av juleforberedende aktiviteter.

OKTOBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
40				1 Turdag 	2 Musikksamling Middag;	3	4
40	5 Turdag se i bøker og blader om edelstener. Studere alle de fine fargene på stenene (SKOLENS HØSTFERIE)	6 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	7 Turdag 	8 Turdag 	9 Turdag Middag; Mulligatawnysuppe Hønsesuppe med karri og linser. (Den serveres i Grevinnen og hovmesteren) og er verdt sine edelstener.	10	11
41	12 Turdag lage kjøleskapsmagnet	13 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	14 Turdag lage smykke/ armbånd av smykkesteiner	15 Turdag 	16 Middag;	17	18
42	19 Turdag Bake pepperkakebygg til pepperkakebyen	20 Turdag Bake pepperkakebygg til pepperkakebyen	21 Turdag Markere FN dagen Pynte pepperkake byggverk	22 Turdag 	23 Turdag Middag;	24 FN dagen	25 (Sommertid slutt)
43	26 Turdag 	27 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	28 Turdag 	29 HØSTUTSTILLING OG KAFE FOR FORELDRE M/FAM. KL. 15.00 - 16.00	30 Middag: gresskarsuppe	31 Halloween	

NOVEMBER

INNHOLD:

Tema: ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Juleforberedelser

Pepperkakebygg

Bake pepperkakehjerter/ figurer

Planleggingsdag fredag 06.11. Barnehagen holder stengt.

Få kjennskap til høytider og tradisjoner.

Lage julegaver og pynt

Sanger: November sangen, Lucia sangen, Julenissens Bjeller, **Bord vers:** «kjente bord vers med «julevri»

Bøker; julebøker

ARBEIDSMÅTER:

Høytider og tradisjoner: November og desember er den perioden hvor vi har flest tradisjoner knyttet til aktivitetene i barnehagen. Mandag 30 november starter vi adventssamlingen i barnehagen. Samlingen begynner kl. 09.30 og varer ca. 45 min. hver dag i hele adventsperioden.

Da har vi samlingsstund inne på avdelingen der vi tenner adventslys og synger adventssang. Vi synger julesanger, leser julefortellinger og trekker kalender. Vi arbeider med julegaver og julepynt i grupper

Julegaver og pynt: Vi begynner også tidlig med å lage julegaver og julepynt. Barna tilbys et utvalg av mulige julegaver i juleverkstedet vårt. Aktivitetene tilpasses barnas interesser, alder og utviklingsnivå. Noen aktiviteter er "obligatoriske", mens andre er tilbud til de mest ivrige. Vi spiller julemusikk for å få den rette stemningen ☺

Bake pepperkakehus: De yngste barna (1-3 år) baker også sitt eget bygg til pepperkakebyen. Hva det blir vet vi først når de små bakerne bestemmer seg på selveste bakedagen. De voksne lager pepperkakedeigen og barna smaker for å godkjenne den ☺

Vi leverer pepperkakehus og pepperkakebygg til Pepperkakebyen.

MÅL:

Vi begynner juleforberedelsene tidlig fordi vi ønsker at "julestria" skal gå i et rolig og behagelig tempo for barna. Dessuten er det knyttet en del forventninger blant barna til barnehagens tradisjoner. Julen og påsken er våre viktigste høytider. Vi lar den kristne kulturarven komme til uttrykk ved tradisjonelle aktiviteter foran høytidsmarkeringen.

Pepperkakehus: Barna får verdifull matematikk i praksis. Barna får kunnskap om geometriske former og rom. Barna får arbeide med tre – dimensjonalt materiale. Barna får bruke viktige sanser, ikke minst smakssansen.

NOVEMBER							
UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
43							1
44	2 lage juleposer Turdag	3 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	4 lage julegaver og julepynt Turdag	5 Turdag 	6 Planleggingsdag bhg. stengt	7 FARSDAG	8
45	9 lage julegaver og julepynt Turdag	10 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	11 lage julegaver og julepynt Turdag	12 Turdag 	13 Musikksamling Tur til Montana Middag:	14	15
46	16 lage julegaver og julepynt Turdag	17 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	18 lage julegaver og julepynt Turdag	19 Turdag 	20 Turdag Middag:	21	22
47	23 Bake pepperkake hjerter Turdag	24 Turdag Vis og fortell samling	25 pynte pepperkakehjerter Turdag	26 Turdag 	27 Musikksamling Tur til Montana Middag:	28	29 1. SØNDAG I ADVENT
48	30 lage julegaver og julepynt Turdag ADVENTSSAMLING KL. 09.30 HVER DAG. TENNE 1. LYS						

DESEMBER

INNHold:

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

JULEFORBEREDELSE

Adventsamling

Rampenissen flytter inn

Lage julegaver og julepynt

Bake julekaker

Feire Lucia 11.12

Besøke pepperkakebyen

Nissefest og julekafe

Få kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnehagen.

Rampenissen flytter inn

Tenne lys, lese adventsbok, lese julefortellinger,

Synge julesanger, trekke adventskalender mm

Lage julegaver og pynt

Pepperkaker og kakemenn

Vi drar til pepperkakebyen og ser på egne og andres

byggverk

Sanger: "Desember sang" «På låven sitter nissen»

«Julenissens bjeller», «Musevisa», nissedans mfl (Det utarbeide et eget julesang hefte)

Bordvers: «Nissen den lure»

NISSEFEST OG JULEKAFFE   TORSDAG 17.12 KL. 15.00 – 16.00 FOR BARN, FORELDRE OG FAMILIE.

ARBEIDSMÅTER:

Etikk, religion, filosofi og progresjon i tema; Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold (rammeplanen, 2017). Gjennom aktivitetene i adventssamlingene og i juleforberedelsene beskrevet i november og desember får barna kjennskap til fortellinger, tradisjoner, grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen.

Mandag 2 desember starter vi adventssamlingen i barnehagen. Samlingen begynner kl. 09.30 og varer ca. 45 min. hver dag i hele adventsperioden.

Da sitter vi i halvsirkel rundt (og på trygg avstand fra) adventslysene, som vi tenner hver dag frem mot jul. Vi synger «Nå tenner vi det 1 lys» (2,3 og 4), vi trekker adventskalender, synger julesanger og leser og forteller små julefortellinger om nisser, juletre og gaver.

Rampenissen flytter inn: Rampenissen har varslet at han også i år vil bosette seg i barnehagen i desember. Helt siden 2019 har han varslet sin ankomst pr brev til barnehagen. Vi vet av erfaring at rampenissen finner på mye som for oss oppleves som tøysete og rampete. Han «rydder» klær og leker helt annerledes enn det vi er vant til og barnas melk har blitt både gul og rød og blå. Rampenissen har kastet mye boss på utelekeplassen vår også, men barna tar heldigvis ansvar for å plukke opp og sortere. Rampenissen legger gjerne små kort i adventskalendren vår hvor han forteller om aktiviteter han har planlagt for barna. Han «treffer» barna godt med ideene sine, så han prøver nok så godt han kan å være en hjelpsom og hyggelig venn. Vi håper vi kan få til et godt naboskap med Rampenissen denne måneden, og at han har lært masse fra barna om både god miljøatferd og om å holde orden i sakene sine. Vi vil uansett hjelpe barna med å skrive brev til Rampenissen slik at han kan få gode råd og klare beskjeder om barnas forventninger til besøket. Noen regler for fellesskapet må vi jo ha for å trives og ha det godt sammen!!!

Besøke Pepperkakebyen Vi tar bussen til byen og besøker pepperkakebyen

Lucia feires på Diakonissehjemmets sykehus på Haraldsplass. Alle barna kler seg i hvite (fotside) skjorter. Guttene får kremmerhushatt og jentene pyntes med glitter. Den /de eldste jenten(e) blir Lucia dronning og bærer lysekroner. Vi deler ut hjemme bakte «lussekatter», også kalt Lucia boller.

På **nissefesten** møter barna i barnehagen med «nissete» klær. Da skal vi danse nissedans, gjøre nissestreker, spise nissegrøt og kanskje.....kommer nissen ?

På **julekafeen** i barnehagen inviteres foreldre m/fam. til underholdning fra barna, salg av julekaker og gang rundt juletre.

MÅL:

Etikk, religion og filosofi; Vi lar kristne grunnverdier og den kristne kulturarven komme til uttrykk ved tradisjonelle aktiviteter foran høytidsmarkeringen.

Med kristne grunnverdier forstås medmenneskelighet eller nestekjærlighet, tilgivelse, menneskeverd, likeverd, ansvar for fellesskapet, ærlighet og rettferdighet. Dette er verdier vi også finner igjen i de fleste religioner og livssyn». Gjennom høytidsmarkering får barna erfaring med religion som del av samfunnet utenfor barnehagens gjerder. Arbeidsmåten tilrettelegger for at barn kan utvikle interesse, toleranse og respekt for hverandre. Rammeplanen forutsetter at personalets arbeid med høytidsmarkering, som alle andre aktiviteter, tar hensyn til det enkelte barns kulturelle, religiøse og verdimeslige tilknytning (2011, s. 12).

Juleforberedelser: Ta vare på en del av våre tradisjoner og kulturformidling. Kose oss sammen og legge vekt på felles opplevelse. Skape stemninger og innfri forventninger. Være bevisst den betydning personalet har som forbilder og opptre slik at barna får støtte i sin egen identitet og respekt for andre.

Rampenissen; Nye generasjoner påvirker og skaper nye tradisjoner. Rampenissen vil vi ta i bruk effekten av «*omvendt psykologi*» og *tøysete lek* i arbeidet med barnas kjennskap til, forståelse og refleksjon over grunnleggende normer og verdier.

VI ØNSKER DERE ALLE EN GLEDELIG JUL OG ET GODT NYTT ÅR!!!

Hilsen Anita, Alexandra, Aasta og Marit

DESEMBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
48		1 Rampenissen flytter inn ADVENTSSAMLING KL. 09.30 HVER DAG. TENNE 1. LYS Bake pepperkaker til kafe	2 lage julegaver og julepynt	3 lage julegaver og julepynt	4	5	6 2. SØNDAG I ADVENT
49	7 ADVENTSSAMLING KL. 09.30 HVER DAG. TENNE 2. LYS	8 Bake lussekatter 	9 lage julegaver og julepynt	10 Bake kakemenn til kafe	11 Feire Lucia På Haraldsplass sykehus	12	13 3. SØNDAG I ADVENT
50	14 ADVENTS SAMLING KL 09.30 HVER DAG. TENNE 3. LYS	15 Bake mormonsen kake	16 lage julegaver og julepynt	17 NISSEFEST OG JULEKAFFE KL. 15.00 – 16.00	18	19	20 4. SØNDAG I ADVENT
51	21 ADVENTS SAMLING KL 09.30 HVER DAG. TENNE 4. LYS	22	23	24 JULAFTEN GOD JUL ☺ 	25 1.juledag	26 2.juledag	27
52	28 BARNEHAGEN ÅPEN VED 4 ELLER FLERE PÅMELDTE BARN	29 BARNEHAGEN ÅPEN VED 4 ELLER FLERE PÅMELDTE BARN	30 BARNEHAGEN ÅPEN VED 4 ELLER FLERE PÅMELDTE BARN	31 Nyttårsaften Godt nytt år!	1 1. Nyttårsdag	2	3

DAGSRYTME FOR GRØNN GRUPPE (Grønt lys)

TID	HVA	MÅL
07.30 – 09.30	Tidligvakt kommer, og barnehagen åpner Fri lek i spisestuen. Småbarns spill, tegning, duplo, biler med mer	Barn og foreldre blir møtt og skal føle seg velkommen Foreldre og ansatte utveksler beskjeder En rolig start på dagen før frokost.
07.45	Mellomvakt, tidlig kommer	
08.15	Mellomvakt, sein assistent kommer	
08.30	Seinvakt assistent kommer	
08.45	Frokost: Rundstykker, brød / knekkebrød med variert pålegg	Felles frokost og samtale. Lesestund i stuen for dem som ikke spiser.
08.15	Tannpuss	Etter frokost for dem som har spist og etter avtale med foreldre
NB! BARNA MÅ VÆRE KOMMET I BARNEHAGEN TIL 09.30. KJERNETID FRA 09.30 – 14.30 (Ved behov gjøres avtaler m/ personalet)		
09.30 – 10.30	Seinvakt førskolelærer begynner Tilrettelagte aktiviteter / fri lek (mandag, torsdag og fredag) Samlingsstund; dagtavle, sang, dans, instrumenter, dikt, eventyr mm Felles rydding	Formelle og uformelle læringsaktiviteter ute / inne. Oppøve ulike ferdigheter. Språkforberedende aktiviteter, arbeid med tema, felleskap og sosialt samvær Lære barna å sortere og ta del i arbeidsfellesskap.
09.30 – 14.30	Turdag / utfukt > (tirsdag og torsdag og annenhver fredag)	Pedagogisk tilrettelagt med tema, frilek og friluftsliv
09.30 – 11.00	Utegrupper – frilek ute , (mandag, onsdag og fredag)	Få frisk luft og anledning til fysisk utfoldelse ute og valg av aktiviteter. NB! Barn er ute minimum 4 – 5 timer hver dag. Ta med klær etter vær!!
11.15 – 11.45	Lunsj: Brød, korn og gryn, varm mat, påsmurt, bålmat (se ukerytme)	Skape gode matvaner. Øving i å spise / smøre maten selv. Språkfremmende samtaler, tilby ord og begreper.
12.00 – 14.00	Hvilestund: Barna sover i vogner i «sovehuset». De som ikke sover: Lese bok, lytte til eventyr eller musikk, eller annen aktivitet som barna finner avslappende.	Få nødvendig søvn og hvile. De som ikke sover hviler med rolige bordaktiviteter. På utedagene / turdager sover barna i «turvognene» og det organiseres fortellerstund for hvile etter lunsj for de andre barna. Barna hviler ellers på madrass / sofa i dukkestuen.
12.15 – 13.00		Organisere dagen til det beste for barna og ivareta ansattes behov for hvile
12.15 – 14.14	Personalet avvikler pause (ved turdag ½ t kortere arbeidsdag)	
13.00 – 13.30		
14.00	Fruktmåltid	Frukten deles opp og spises ute eller inne
14.30	Tilbake fra utedag / tur	Felles og delt etter interesser, alder og modning
14.30– 16.30	Utegrupper: Utelek på lekeplassen	Utelek på lekeplassen.
14.30	Tidligvakt førskolelærer går	Frilek og valg av aktiviteter
15.00	Ettermiddagsmat	Påsmurte knekkebrød og grønnsaker
15.30	Tidligvakt assistent går Ryddetid	Ta del i å rydde det de klarer iht egne forutsetninger. Alle rydder det de har holdt på med også de som går tidligere
15.45	Mellomvakt tidlig assistent går	
16.15	Mellomvakt sein, assistent går	
16.30	Barnehagen stengt. Seinvakt går. Gi alltid beskjed til personalet når barnet er hentet!!!	
NB!		Bleieskift og stell gjøres morgen før vi går ut, etter lunsj og etter soving / hvilestund. Bleieskift og stell utføres for øvrig etter behov. Blir barnet hentet av andre enn foreldre, SKAL barnehagen alltid ha Beskjed

Grønn gruppe	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
INHOLD HVA	Arbeidsprogram: vanne blomster Samling Dagtavle, sang, dans temaarbeid Utegrupper; samlet eller vekselvis utelek og aktivitet i gruppe på utelekeplassen Lunsj: brødmatt og assortert pålegg og grønnsaker	Turdag i nærmiljøet Benytte leiet lokale ved Svartediket vel, lekeplassområdet, idrettsplass og friluftsområde Lunsj: Påsmurt mat eller varmmat Daglig leder administrasjonstid	Samling – Dagtavle, sang, og eventyr, Temaarbeid iht ukeplan. Utegrupper; samlet eller vekselvis utelek og aktivitet i gruppe på utelekeplassen Lunsj: korn og gryn produkter eller grøt Daglig leder administrasjonstid	Turdag i nærmiljøet Benytte leiet lokale ved Svartediket vel, lekeplassområdet, idrettsplass og friluftsområde Lunsj: Påsmurt mat eller varmmat Arbeidsprogram: vanne blomster	Musikksamling; sang, musikk, dans, instrumenter Utegrupper; Gruppedit utelek og aktivitet på utelekeplassen Arbeidsprogram: Koste ute. Vanne blomster Lunsj: varm mat
FREMGANG- MÅTE HVORDAN	Vi arbeider med tema i gruppene i samsvar med uke/ månedspan i årsplan Vanne blomster inne og ute ved behov. Barna tas med i arbeidet Barnestyrt rollelek og aktivitet i gruppene	Heldagsutflukt. Gå fra barnehagen kl. 09.30. Komme tilbake kl. 13.30 Gjennomføre formelle læringsaktiviteter iht tema i årsplan. Ta med påsmurt mat, mat til tilbereding i velforeningshuset eller bålmat. Utelek i gruppene på ettermiddagen eller inne ved behov.	Dagtavle; månedssang, sanger, rim, regler, dikt, eventyr og fortellinger Formelle og/ eller uformelle læringsaktiviteter inne og ute i gruppene. Barnestyrt rollelek og aktivitet i gruppene	Heldagsutflukt. Gå fra barnehagen kl. 09.30. Komme tilbake kl. 14.30 Gjennomføre formelle læringsaktiviteter iht tema i årsplan Ta med påsmurt mat, mat til tilbereding i velforeningshuset eller bålmat. Utelek i gruppene på ettermiddagen eller inne ved behov.	Musikksamling: Dagtavle, sang, musikk, dans, sangleker, instrumenter vi har laget selv. Vi har felles samling for gruppen Barna hjelper til i sin gruppe etter ønske og mestring, med å koste fallmatter, trapper og terrasse i utetiden. Barna tas med i valg av rollelek og et utvalg aktiviteter i gruppene Vanne blomster inne og ute ved behov. Barna tas med i arbeidet
MÅL HVORFOR	Øve språk og fortellerkunst. Øve begreper og utvikle språkforståelsen. Utvikle evne til å lytte og turtaking. Være medvirkende og medbestemmende. Ta del i arbeidsfellesskap Øvelse i å ta ordet, formidle seg, bygge setninger, bygge og utvikle språkforståelsen. Lytte Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Felles opplevelse. Bli kjent med naturen og lokalmiljøet. Div. uteaktiviteter/ friluftsliv for å bli glad i naturen og få bruke alle sansene våre. Fysisk fostring. (Ut)forskning og eksperimentering av tema gjennom Kunst, kultur og kreativitet eller natur, teknikk, miljø og matematikk. Sosial ferdigheter Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Øve språk og fortellerkunst. Øve inn begreper; språklig og matematiske. Øvelse i å ta ordet, formidle seg, bygge setninger, bygge og utvikle språkforståelsen. Lytte Bearbeide inntrykk via uttrykk. Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Felles opplevelse. Bli kjent med naturen og miljøet. Div. uteaktiviteter/ friluftsliv for å bli glad i naturen og få bruke alle sansene våre. Fysisk fostring. Gi barna mange og varierte opplevelser og impulser og gi barna en felles plattform for utvikling av sin lek, språk og vennskap Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Samling i gruppen hvor det legges vekt på det musiske -og dramafaglige. Øve inn ulike sanger, sangleker, dans, regler, dramatisere eventyr og fortellinger, musikkeventyr mm. Ta i bruk og bli kjent med ulike instrumenter vi lager selv av gjenbruksmateriale og av naturmateriale Språktrening, begreptrening, artikulasjon og rytme. Bruke kroppen til musikk. Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag

